

ლიტერატურული განეთი

№3 (331) 17 თებერვალი - 2 მარტი 2023

გამოდის ორ კვირაში ერთხელ, პარასკეობით

ფასი 80 თეთრი

დათო მაღრაძე

DOUBLE ON THE ROCKS

ბოლო დროს საკუთარ თავს ვეძებ ნიადაგ,
...რატომძაც აქამდე არასდროს ვეძებდი,
წყალში ვარ,
ცაში თუ
მივყვები ლიანდაგს,
მსურს თავის შეცნობის ვიპოვო რეცეპტი.
ძველი ფოტოების სულ მოვფანტ-მივფანტე
ახალი მასკებიც მივუგდე მემასკეს,
ყვავილებს მივართმევ დიდებულ ინფანტას,
რომ სარკე ვეოხოვო დიეგო ველასკეს.
თავის მოძიება ხუმრობა როდია,
საძნელო საქმეა
და თანაც საფრთხილო,—
თუ შეხვდი საკუთარ ნილის პაროდიას,
ან, მოულოდნელად სარკემ თუ გამხილოს.

მტრედს ვატან პოემას,—
საფოსტო სიმბოლოს,
თუ წყალზე მივყვები მუცლიან იალქნებს,
თავს ვეძებ იქ, სადაც მინდა, რომ ვიპოვო
და არა იქ, სადაც უთუოდ მივაგნებ.
ცის მიზიდულობის კანონზე ვმუშაობ
და მაინც ისააკ ეცემა ვაშლები,
ნეტავი, ვიცოდე, ვაშლს რა დავუშავე,
რას იზამ, ხანდახან ვაშლებსაც ვეშლებით.

გარსია ლორკასგან გახსნილი იარა
არასდროს არ მტოვებს ცრემლების გარეშე,
— ეს ბოშა ბიჭია,
არმსტრონგი კი არა,
ვინც ფეხი დაადგა პირველად მოვარეზე.
მეც მინდა, რომ სული მოვარეზე დავლიო,
ლექსებით ავანთო ვარსკვლავთა ნაკრები,—
ასე შემოქმედა ესპანურ გალიონს
ცივილიზაცია ვაშლილი აფრებით.

საკუთარ თავს ვეძებ ნიადაგ იქ, სადაც
მინდა, რომ ვიყო და
მინდა, რომ მჯეროდეს,
რომ ოქროს ქოთანზე გაზრდილი სისადა-
ვის სიდიადესთან მარცხდება ჰეროდე.
თავს ვეძებ იქ, სადაც მოხუცი ეზობე
იგავით მანიშნებს ორლესულ ჩანაფიქრს,
იქ, სადაც უთქმელი დარდი აქვს მეზობელს
და მინიშნებაც კი არ უწევს არაფრის.

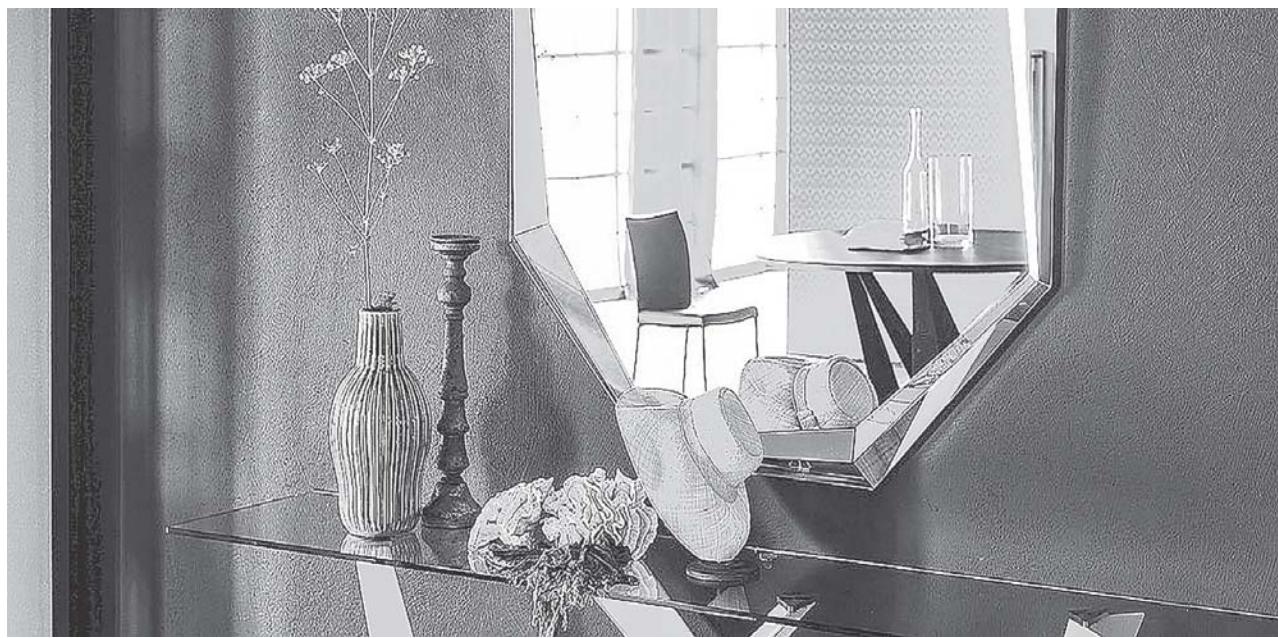
პაპსა კი კიტჩისკენ სინათლის სიჩქარით
იწევს და იჩქარის, რომ ცხვირი მიადოს,
only for staff-ის რომ განეხვნას ჭიშკარი,
როგორმე, ერთხელ და სამარადიადოდ.
სოტბიზეც გაძვირდა იაფი აფიორა,
ისე, რომ მარჯვენამ დაკარგა ცაცია
და შავი კვადრატი, —
როგორც მეტაფიორა
ჩანს, როგორც სიბნელის ლეგიტიმაცია.

მე კი კვლაც მებრძოლებს საბრძოლოდ ვაქეზებ,
თუმცა ჩემს შეძახილს შენ უწერ ლაქებს,
— მხედრებთან მკაცრი ვარ!
— ცხენებთან ფაქიზი...
ეჲ, თუმცა შენ ამას, აპა, რას გაიგებ...
მოწყენის წუთებში, თანაც თუ შევთვერი,
და ვიხსნი მხრებიდან სამყაროს ზენოლას,
ასეთ დროს მაგნებ ელდარის შედევრის
უკვდავი ფილმიდან აგულის პერსონაჟს.
თუმცა... მე ვიკითხო,
თორებ შენ რა გიჭირს,
მე, ვინც რომ ნიადაგ თავს ვეძებ საკუთარს
და თავის შეცნობის მცდელობის ნაბიჯი
ვეჭვობ, რომ ნამადგეს ცხონების საბუთად.

უფალმა დალოცოს ალონსო კიხანო,
დუქანი ჰერონია სამეფო Palazzo,
უფალმა დალოცოს ამხანად, იმხანად...
ქედს უხრის მედუქნეს ხელმწიფის სანაცვლოდ.
ცალ მუხლზე ჩახრილი ქედს ვუხრი მზარეულს,
მის ჩამჩას ალვიქვამ ხელმწიფის რაპირად
და ვანდობ საკუთარ განზრახვას არეულს,—
სურვილს, რომ პოეტად კურთხევას ვაპირებ.
— მაკურთხე პოეტად,
თქვენო ბრწყინვალებავ!
და მხარზე ხმალივით შემახე ჩამჩა, რომ
ქედმალალ კრიტიკოს თავისი სწავლება
ავდგე და ბურთივით უკანვე ჩავჩარო.
ფილმის აგორაზე მივდივარ ელინი,
ათეისტს ვეძახი:
— მომყევი ლაჩარო!
რომ „რვანახევარი“ მაესტრო ფელინის,
როგორც ალსარება, მივიღოთ საჯარო.
მეც მახსოვს კრიზისში ნაძები ნუგეში,—
ნაცარში პირველად ჩავარდა კოვზი რომ...
მაინც გავანათე ფურცელზე დუ-ბეში
და ბარმენს გავძახე:

— Double, please, on the rocks!

საკუთარ თავს ვეძებ, ნაპირის ალიონს,
სადაც რომ მომღაშო, ნოტიო გემო აქვს,
...საპორტო ქალაქში ესპანურ გალიონს
ცივილიზაცია აფრებით შემოაქვს.
სადაც გადარჩენის მდერიან არიას,
სადაც უკვდავება სწამთ ხელშეუხები...
და ანდერძს ვკარნახობ ნაცნობ ნოტარიუსს,
უცვლელად ჩანეროს შემდეგი მუხლები:
— არ ვტროვებ მომავალს,—
არც ვეფხვის ანაპრად,—
არც მერნის ანაპრად,—
არც დაჭრილ არწივის,—
და რადგან ამ ტრიოს ვალმერთებ თანაბრად,
ვეცდები, ვათრიო მძიმე ჯვრის ნაწილი.

ზაალ ებანოიძე

დასაშვები გარტოობა

ვინ დაძრახავს, ნაბიჯ-ნაბიჯ ბერდებოდეს,
სისხლი წვეთავს გადახსნილი მაჯიდან;
ჰაი, დედა! — თქვენ რომ ეიმედებოდეთ,
თავის თავთან მეგობრობას რა რჯიდა.

გულში მლერის: „მარტოობის ვპოვე სორო“,
გულში მლერის: „შელამების ბინდია“,
სხვისი აზრი, ოღონდ თავად მოეწონოს,
სხვისი აზრი უკვე ფეხზე ჰეკიდია.

დღემდე ბევრი ღამე თეთრად უთევია,
მიზეზ-მიზეზ თვალს არიდებს თავხედებს;
რიბირაბოს, თუ იგივე უთენიას,
სიზმრებიდან მორცხვად ამოახედებს,

თავს თავადვე, თავს თავადვე აგულადებს,
ოცნებაში, როცა მახვილს ამოსწევს,
და სიშორეს „იმ გულიდან“, „ამ გულამდე“,
მთელი ღამე მისხალ-მისხალ ამონმებს.

რამეს რომ წერს, რამეს როცა ესიტყვება
(დე ჩანგმა თქვას — „ფაქტოა“ თუ „იურე“);
მტრის ჯინაზე. ლექსში ცოცხლობს,
ლექსში კვდება
და ლარიბულ სახლ-კარს ამითიურებს.

სამუშ-ხამუშ, ზომიერად ეტანება
ხელიჭიქას მარტოობის ტაბლაზე;
თუ აფასებს — ძილ-ბურანის ნეტარებას
და ფიქრებში ჩაღრმავებას აფასებს,

ვინ დაძრახავს, ნაბიჯ-ნაბიჯ ბერდებოდეს,
სისხლი წვეთავს გადახსნილი მაჯიდან;
ჰაი, დედა! — თქვენ რომ ეიმედებოდეთ,
თავის თავთან მეგობრობას რა რჯიდა.

შინდის ჩრდილში სახელდახელოდ გა-
მოჩორკნილი, სინესტისაგან გასვავებული
ფიჭვის მაგიდა იდგა. ზაფხულობით ზედ
ყოველთვის თეთრკოპლებიანი წითელი
მუშაბბა ეფარა, ზამთრობით კი ედო ფაფუ-
კი თოვლი. მაგიდას აქეთ-იქიდან რკინის
გრძელი სკამები ედგა.

ზაფხულის გრძელ დღეებში, როგორც კი მზე მთებს იქით გადაგორდებოდა და ადამიანის ჩრდილი გაქრებოდა, ამ შინდის ქვეშ ვიკრიბებოდით მე, დედა, აპიბო ძია და ანეტა ბიცოლა. დედაჩემს ფიჭვის მაგიდასთან საგანგებოდ მომზადებული საჭმელები მიჰქონდა — ხან ნიგვზიანი ბატონჯანი და აჯაფსანდალი, ხანაც — ზაფხულის ტოლმა. დაგვინახავდა თუ არა, შინდის კრეფას თავს მიანებდებდა ანეტა ბიცოლა, ლაპარაკში გართული გადაწმენდდა შინდის ხაყოფითა და ფოთლებით მოვენილ თეთრკოპლებიან წითელ მუშაბას, დაანყობდა ზედ ვყავილებიან თევფშებსა და ძვლისტარიან დანა-ჩანგალს და სანამ სალათისთვის კიტრისა და პამიდვრის დაჭრას დაინტებდა, რეპანსა და ოხრახუშებებაღნაში გამაგზავნიდა. ბალჩაში კი სწორების დრო იყო, ახალშებინდებულზე ციცინაათელები ზაფრანის სურნელოვან ბუჩქებთან რომ ჩნდებოდნენ და ქრებოდნენ. მათ ყურებაში გართულს ამქვეყნად ვყელაფერი მავიწყდებოდა. სადა ხარ, ანა, შემომახსებდა დედა. მეც მაშინვე წავანყვეტავდი ქორფა თავებს რეპანს და შინდის ხისკენ გავრბოდი. მერე დაიბანდა აპიბო ძია მთელი დღე მიწაზე მუშაობისაგან დაკოურილ ხელებს და სურორას მიუკადებოდა. მე თამადასაგირ ყოველთვის სუფრის თავში ვჯდებოდი და მაგიდაზე იდაყვდაყრდნობილი ყურებდაცქევეტილი ვუსმენდი კასა რამიტი მოლაპარა ალროსაძე.

მწკრივებინათ. ქვემოთ თევზის კონსერვები ელაგა, უფრო ქვემოთ — „ბუხანკა“ პურები. დახლზე, ორგანულფილებია უზარმაზარი სასწორის აქეთ და იქით, იქნებისა და შაქრის გორები იდგა. ვიტრინის მაცივარში კარაქის სხვადასხვა ზომის კაბიკები ელაგა, იქვე კუთხეში კი — მუცილა კოლოფებით მარილი, სოდა და კაკია. იყო და ეს მაღაზიის მთელი ავლადიდებ თეთრ ნინძასფარში გამოწყობილი მაშა სუსასწორთან იდგა. ნიჩაბივით კოვზით მდევე ამივსო პარკი ფქვილით და გამომიტუმრა. გარეთ მანანა დამხვდა. საავადმ

რეულ ფარებში შეყუულები ვატარებდით
და ვატარებდით ხორცის საკეპ მანქანაში
ფორთლებსა და ბალახებს, ვშლიდით და ში-
გნიდან ვიკლევდით გაფუჭებულ ტელე-
ფონებს, ხის პატარა სკამებს ვაჭედებდით
და ვაძრობდით ლურსმნებს. მანანას სახ-
ლიდან ჩემთვის საუცხოო სათამაშოები
გამოჰქონდა, მაგრამ მასთან მეგობრობაშ
თმაში სხვა მეგობრებიც გამიმრავლა. შეს-
ფორთებულმა დედაჩემმა თავზე დუსტი წა-
მისვა, თმა ცელოფნით შემიხვია, მანანას-
თან მეგობრობა ამიკრძალა, მერე კი ანე-
ტა ბიცოლასთან ერთად შებინდებამდე მა-
ცლიდა ფეხებგაფშეკილ ტილებსა და წილ-
ებს შინდის ხის ქვეშ. მეტ მორჩილად მედო
თავი ხან დედაჩემის და ხანაც ანეტა ბიცო-
ლას კალაბაში და მანანაზე და ტილებზე
ერთად ვდარღობდი. თუმცა ჩემი და მა-
ნანას დაშორება მხოლოდ საშიორ ბებიას
ბიჭმა მოახერხა. ერთ დღესაც სამთვლინი
მოტოციკლეტით გამოგვეცხადა, მდგმუ-
რები სახლიდან გაუშვა, ჭიშკარზე მუყაოს
ყუთის ნაგლეჯი ჩამოაპრონიალა, იყიდე-
ბა ზედ წითელი საღებავით მინქრა, საში-
კო ბებია მოტოციკლეტში ჩაისვა და სადღ-
აც გააქროლა.

იყლისის ბოლოს ძალიან მაგარი ამზადი
მოხდა — ნაია გაიპარა. აპიბო ძია და ანე-
ტა ბიცოლა სიხარულით მეცხრე ცას ეწივ-
ნენ. ნეტვა ვის გაეპარაო, მხრებს იჩეჩავდა
მამაჩემი. ოვალებაციმციმებული აპიბო
ძია კი იმავე სალამოს შინდის სის ქვეებ ჰყვე-
ბოდა, ნაიას მომავალი ქმარი ბათუმში ფი-
ლმის გადალებისას როგორ გაუცნია. კახი
მყვინთავი ყოფილა და თურმე დელფი-
ნებთან სცენების გადალებებში მონაწილე-
ობდა. აფხაზეთში, ზღვის პირას უზარმაზ-
არი სახლი ჰქონია. გადალებების შემდეგ
კახი ნაიას სანახავად თბილისში ჩამოსუ-
ლა. უკან რომ ბრუნდებოდა, ნაიას მატარე-
ბელზე გაუცილებია. მატარებელი სანამ
დაიძვრებოდა, კახის უკითხავს, შეწ ხომ
არ წამოხეიდოდიო. ნაიაც ამდგარა და თან
გაჰყოლია.

მალე ანეტა ბიცოლა ნაიას სანახავად
გაემგზავრა. აბიბონ ბიძია კი შემპირდა, აფ-
ხაზეთში ჩემ გარეშე არ წავიდოდა. ერთი
სული მქონდა ანეტა ბიცოლა როდის დაბ-
რუნდებოდა, რომ მერე ნაიასთან მე და აბ-
იბო ძალა წავსულიყავით. ორი კვირის შემ-
დეგ ანეტა ბიცოლა დაბრუნდა. ყველაფრ-
ით კმაყოფილი მხოლოდ ერთ რატეს აღმ-
ფოთებინა: ტურისტებით სავსე რომ აქვთ
სახლი, ეგ არაფერი, მაგრამ რუსის ქალე-
ბი ეზოში თითქმის შიშვლები დატანტალე-
ბენ, არც ჩემს სიძეს ერთდებიან და არც მის
ჭარმაგ მამასო. მე კი ვიჯევი შინდის ხის
ქვეშ ფიჭვის უხეშად გამოჩირკნილ მაგი-
დაზე იდაყვდაყყრდნობილი, შევყურებდი
ანეტა ბიცოლას, მაგრამ მის მაგივრად
ზღვის პირას მდგარ თეთრ სახლს, ევკალ-
იპტებით დაჩრდილულ ეზოს და იქ მონა-
რნარე შიშვლე ქალებს ვხედავდი, რომ-
ლებიც რატომლაც ჩემს საყვარელ წიგნში
— „მარად ცოცხალი ხელოვნება“ — ნანას
ბოტიჩელის „გაზაფხულის“ ნიმფებს ჰეგა-
ვდნენ.

ନା କେରା ଦା କେର ନାହାଯିଦିତ ଅଟ୍ଟବାଞ୍ଜେତମି. ଓପ୍ପଣ୍ଡେ
କୁଣ୍ଡଳ ଶାଖାଲୁଲୁ ମନୀ ଫାନ୍ଦିପୁଣ୍ଡ ଦା ଏସ ଆମଦାଙ୍ଗି
ମେହିବିଗିତ ଫାର୍ମିଚା ରିମ୍ସ ଉପନ୍ଦେବାସ. ନାଇ ଦା କାବି
ତବିଲ୍ଲିଶି, ଅନ୍ତର୍ଭାବ ଦିପ୍ରଳାସା ଦା ଆବିଦମ ଦିନାଶ
ଦିନାଶି, ଗାଧାଵିଦିନ୍ଦେବ. ଆବିଦମ ଦିନାଶ କ୍ରି ଏଥିଶି,
ସାଧାରି ଶିନ୍ଦିଲି କେ ବିଦିଗା, ତାତ୍ତ୍ଵାରା ସାବଲିଲି
ଅଶ୍ଵେଷଦା ଗାଫାନ୍ତ୍ୟପୁଠା. ତୁମେକରାଦ ଶେଲ୍ଡେବିଲ
କ୍ଷମଶି ବନ୍ଦ ମେବଲାନ୍ଦ ଶାତ୍ରବୀଲିଲି ଗାତ୍ରାର୍ଗେଦା
ଶେଇଦିଲ୍ଲେବନ୍ଦା. ଏରା ସାଲାମିଲି ଫୋଟ୍ଝିଲି ମାଗି-
ଦାଖି ଜୁଗରିବାନି ରୁବ୍ରେଲୁଲି ଗାତ୍ରାଲା ଦା କରିବେ-
ତିଲି କାନ୍ଦବାସ ଶେଷଦିଗା. ମନମଦ୍ଦିବନ୍ଦି କ୍ରିରୂପଭି
କ୍ଷମିଶା, କ୍ରିମ୍ଭନ୍ତି ଦା ରିଯିବ କ୍ଷେତ୍ରି ମନୀମିରା-
ଗା. ମାଲ୍ଲେବ ରିବମୁକିଦା ରିମ୍ବେଲିଲାଦା ଲୋତ-
ଲିଲିଦାନ ଅନ୍ତର୍ଭାବ ଦିପ୍ରଳାସ କାଲାତ୍ମିନ୍ଦି ଦିନାଶ-
ବିଲା ଦା ସାବଲିଲି ସାଦିକର୍ମିଲିଲି ତବରା ଗାରି-
ଅନ୍ଦା. ମିଥାରିନ୍ଦା, ରନ୍ଦ ସାମ୍ଭିଦାମିନ୍ଦ ରିକ୍ବନ୍ଦି
ଗ୍ରେରିଦିଗି ଫାର୍ମାକଲାଦିବନ୍ଦେବ ଦା ମେବଲାନ୍ଦ
ଶାତ୍ରବୀଲ୍ଲେବୁ ଅଲାର ଗାତ୍ରାର୍ଗେଦିବିତ ଏରତାଦ.
ମାଲ୍ଲେ ଏ ନବେରି ମନିକ ଦାମତାଵରିଦିଗିଦା ଦା
ମେଧା ଆବିଦମ ଦିନାଶ ଅଟ୍ଟବାଞ୍ଜେତମି ନାସିଲା ଗ୍ରେଲ-

ნესტან ეგეტაშვილი

ეზოში შიდლის ხე იდგა

აგვისტოს ბოლოს ანეტა ბიცოლა შინდის ხის ქვეშ უხემად გამოჩირონენილ მაგდას წითელ მუშამბას გადააძრობდა. აბიბიძია თავის თოხს და ბარს ცისფრად შეღძილ ქოხში შეიტანდა, მერე ამ ქოხის კარბოქლომს დაადებდა, ვაშლით, შინდითა დაქლიავით საგვე ვედროებს წითელი, „მოსკონის“ საბარეულში ჩააწყობდა, აქეთ-იქ დაან ტყავის ჩემონდებს შემოუწყობდა მერე ჩასხდებოდნენ მანქანაში და მიდიოდნენ. მე და დედა ცრემლიანი თვალებით ვაცილებდით, ალარც შინდისკან ვიხედა ბოდით, მოვიწყენდით ხოლმე. მალე სკოლაც იწყებოდა და დაბუნებლული შინდის ხის ქვეშ შეფარებული ზაფხული სიზმარივთ მავანებოდია.

მაგრამ მასანაც ცისფრად ძელებილი ქობის კარი გამოიკეტებოდა, ზაფხული თავისი ამბებით დუღდა და გადმოდულდა. ერთ დღესაც კარის მეზობელმა — საშიურ ბებიამ — თაგისი ხისაინიანი სახლის პირები სართულზე ახალი მდგმურები დააყენა — დედა, მამა და თოთქმის ჩემხელა შეატუხა მანანა. ასე გავიცანით ერთმანეთ პაპანაქება სიცხე იყო. დედამ საღამოსთვის, „ნაპოლეონის“ გამოცხობა დააპირდა მაშას მაღაზიაში ფქვილზე გამაგზავნებიც სასწრაფოდ გამოვეწყვე, ბულგარეთიდან დეიდაჩემის ჩამოტანილი სარაფან ჩავიცვი და მაღაზიის სკენ გავნიე. შუშის კოტრინიანი მაღაზია სავადამყოფოს გვერდით, ალვების ხევანში იდგა. მოზრდის მაღაზიაში გამყიდველად რუსი, ხანშიშვილი ქალი მუშაობდა, სახელად მაშა, არითომაც მთელი უბანი მაშას მაღაზიას ეკვიდნობა. მაშა გამხდარი, ცხვირაპრეხილი ქლი იყო, კეფაზე დახვეული უზარმაზარ „კოსითა“ და ცისფერი, გამჭვირვალე თვალებით. მაღაზია თოთქმის ყოველთვის ცარიელი იყო: კედელზე დაკიდებულ თარიკებზე ვაშლის კომპონტითა და კიტრის მზილით გამოტენილი სამლიტრიანები ჩაი-

ოფოს ღობესთან ატუზულს ხელში გრძ
ლი ჯოხი ეჭირა, რომლის წვერზე ტაოლ
წაესვა და გაბოროტებული მომჩერებოდ
დავინახე თუ არა, რაღაცას მივხვდი და ს
ხლისკენ მოვეურცხლე, მაგრამ მანანა ჭ
ნკასავით გამომეკიდა. ის-ის იყო ეზო
უნდა შევვარდნილიყავი, რომ წამომენ
და ტაოტი სარაფანზე წამისვა.

რანში, თავის დაწურულ ღვინოში სანამ ლავი გაურევია. მე ზობელს ჩამოუტანი აფხაზეთიდან ამბავი — ოცამდე რუსი კა ზაკი შესულა მის მარანში და ღვინო ბოლო მდე გამოუწნოუპია, ოცივე მონამლულა და გაღმა მარილზე გასულა, სიკვდილამდე ცოტა ხნით ადრე ერთი შობელადლი მიმს ვდარა, ღვინო რომ მონამლული იყო და სახლისთვის ცეცხლი წაუკიდებია. სულ გა დამზარა იქაურობა, ქვა ქვაზე აღარ დარჩენილა, ტიროდა აბიძო ბიძია. საწყალ ლეო თავის იკლავს, ეს რამ გამაკეთებინა გული ჩამწყდა. მიგხვდი, რომ ჩემს ოცნება ახდენა აღარ ეწერა. ბაღჩაში გავიქიცი ზაფრანისა და რეპანის კვლებში ჩავიმალ და ვიტირე. ამ ამბიდან ლეო მალევე გარდა იცვალა. თურმე სანთელივო გაილია ისე რომ ექიმებმა სიკვდილის მიზეზიც ვერ დაადგინეს.

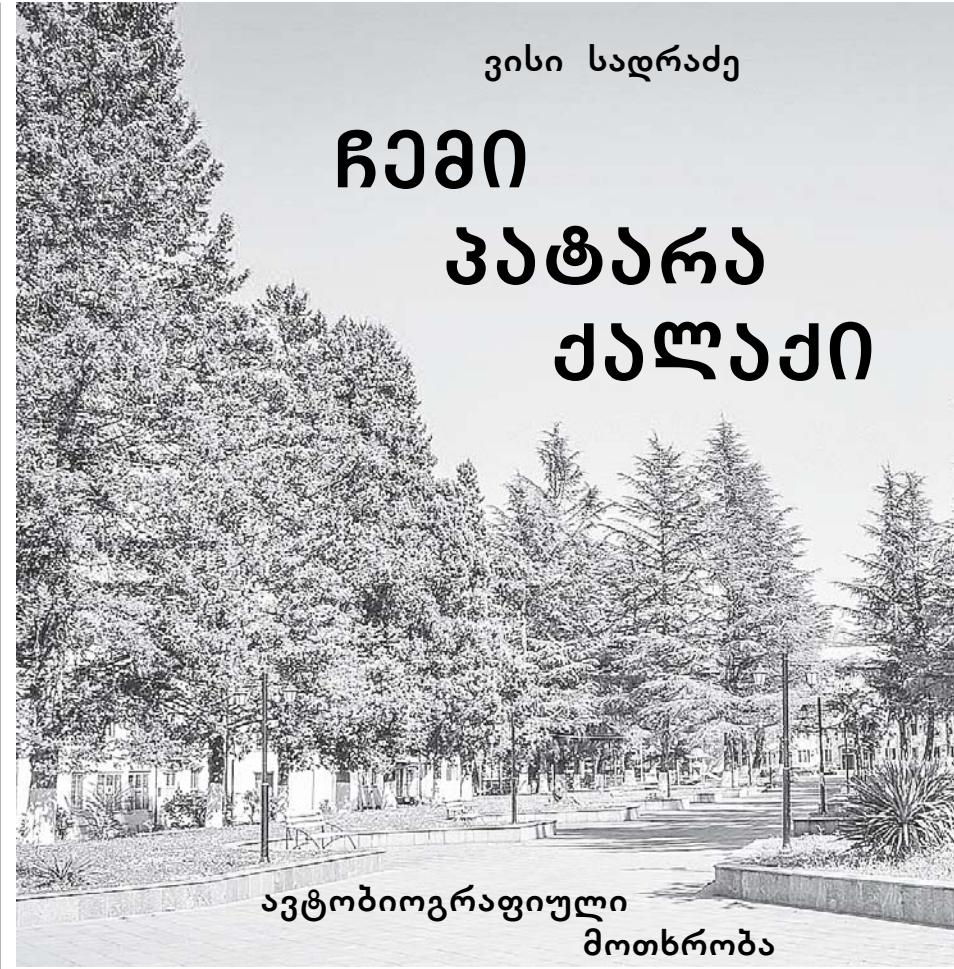
აგვისტოში კი ნაიას ბიჭი ეყოლა

აღარც ანეტა ბიცოლა ჩამოდიოდა ზა
ფხულობით.

შინდის ხე კი ძველებურად იდგა, სიგა
ნეში წასული, ტანდაბალი, ნაყოფით დახუ
ნდლული. მთელი ზაფხული ისევ ლალის
ფერი შინდით იყო დაფარული უხეშად გა
მოჩიროვნილი ფიჭვის მაგიდა. გაზაფხულ
ზე სახლის საძირკველს მაყვლის პარდებ
მა გადაუარა. მომავალ გაზაფხულზე მაყვ
ლოვანი მთელ ეზოს მოედო, ხეებიც კი გა
დაფარა. მხოლოდ შინდის ხეს არ ეკარებო
და, მაგრამ შინდი უკვე აღარ ისხამდა, შე
თხელდა და კიდევ უფრო დადაბლდა. ფიჭ
ვის მაგიდაც დალპა, ნაფოტ-ნაფოტ დაიშ
ალა.

გასულ ზაფხულს ილია ვნახე, ნაიას დეკაბის ვაჟი. ნაიასავით თურმე ისიც ფილმების გადაღებებზე მუშაობს, კასკადიორ გამხდარა. ექვსი თვით ინდოეთში მივდი ვარ სამუშაოდ, მნახმდე აქ ჩიმორძება და ნაკვეთის გასუფთავება გადავწყვიტე, რომ დავპრუნდებ, პაპაჩემის ჩასხმულ საძირ კველზე სახლი უნდა ავაშენოო. ადრიანაც შეუდგა მუშაობას. შუადღისას ჩემი ორ ძალით რომ გადავაკითხ, ნახევარი ნაკვეთი ბარდებისგან უკვე განმენდილი ჰქონდა. ჩემს იქ ყოფნაში ნაიამ რამდენჯერმდა ურეკა, ნერვიულობდა, ამ დროს ნუ მუშაობ, მზის დარტყმა არ მიიღოო. მერე ეტყობა, ჰკითხა, მარტო ხარ თუ გეხმარება გონიერო. რა მარტო, ბიჭებიც აქ არიანო უყოყმანოდ უპასუხა ილიამ და თვალი ჩამიირა. მთლად ტყუილიც არ გამოგივიდა ესენიც ხომ ბიჭები არიან-მეთქი, მაყვლოვანში გახლართულ ჩემს პოინტერებზე უკთხარი. სიცილი აუტყვადა და მუშაობა ენერგიულად გაგარდება. როცა მაყვლის ბარდებიდან სახლის ნახევრად დაშლილი საძირ კველი გამოჩნდა, დავსევდიანდი. მისევ არ ვყოფილვარ აფხაზეთში — გავიფიქრე — ნეტავ ეს სახლი მაინც აშენდებოდეს. მერე ილიას გაეხედე, მზის გულზე, რომ იქნებდა დაკუნთულ მკლავებს, დაცუახე და რატომძაც გონებაში ღრმად დალექილი, აბიბო ძიას სიტყვები გავუმეორებე და შენ მაინც ნავალთ აფხაზეთში, გულარ დაგრძელდეს.

გაკვირვებულმა ძერმოხედა, შუბლიდა
მელავით ოფლი მოინმინდა, მერე გულლი
ად გამიღმა, აბა, რაო, მითხრა და ამ ღმი
ლში აპიბო ძია დავინახე...
—

დასასრული
დასაწყისი N330

ମାକ୍ସେନ୍ଦ୍ରେବା ହେମି ପାର୍ଗି ମେଥିଓଲଡ୍ୱେବୀ. ଏହି
ମରିଠିତ ଦ୍ୱା ସିକ୍ରିଟିତ ସାବସ୍ରେ ଗୁରୁରୂପ୍ଲେବୀ. ଦେଇ
ଏ ଶିଥି ଗ୍ରେଫ୍କଲ୍ବନ୍ଦୀ. ମରଜେର ଗାୟପିର୍ଦେତ ଏବଂ ଏହି
ନାକୁହାତ୍ତେବିଶ୍ଵେ ମରି ଆଶାଲୀ ଓଜାବି ଫଳାଶଳିତା
୬ ବିଲୋସ ପିଯାବୀ, ବିନ୍ଦାରା କିମ୍ବା ରାମିଶା
ଶଳିତା ହିର୍ବେନ୍ସ ମେଥିଓଲାଫ ସିନ୍ତେଲ ବିନ୍ଦନ୍ଦଶିଲିତା
ପିଦାନ୍ତ, ଦାଲିନାନ୍ ମଥୋରାର୍ପିଲ ଏବଂ ଏହିକିମିତ୍ରି ପାର୍ଗି
ପିଲା. ସାମି ଦିକ୍ଷି ପିଯାବୀରେ. ଉତ୍ତରିଣୀ — ଆମିରାନନ୍ଦ
— ହେମି କବିଲା ପିଲା. ଏରତାର ଗାୟିଥାରର୍ଦେତା
ମେ ଏବଂ ଆମିରାନନ୍ଦ ମରଗର୍ବନ୍ଦା ତାଗିତମତିରିନା
ପିଦାନ୍ତାର ତାମାଶି: ନ୍ୟାଙ୍କିଲ ଫ୍ରୋଟଲ୍ରେବ୍ସ ଡିଟରିକା
ଲାବ ଫ୍ରୋରମାସ ମିଗ୍ରାଫ୍‌ରେଫିଲୋଟ, ପାଲନ୍ଧେ ନାମିରା
ଗ୍ରେଡ଼ିଟ ଏବଂ ହେମି ପାଇଦ୍ରେବ୍ସାନ୍ ଶିଥିନ୍ଦି ଏବଂ କେ
ରିନ୍ଦିତ. ପାଲନ୍ଧେ ମାଶିନ ହିର୍ବେଲ୍ଲେବ୍ରିନ୍ଗୋ ମରିପାର୍ବି
ଏନା ପିଲା, ହେମି ଦାବଶ୍ଵରଦାଶି ପ୍ରମରାପିଲ୍ଲେଶିରଦାଶି
ତ୍ରିରିତ୍ୟାନିଲାତ୍ରିଶ ଶ୍ରେଣ୍ଟରିନ୍ଗୋ ଲାବର୍ କେନ୍ଦ୍ରିତା
ରିମ୍ବେଲସାଚ ଫରନ୍ଦାଫରନ୍ ପ୍ରେକ୍ଟାରିନ୍ରିତ କର୍ମ୍ମାନ୍ତର
ଫନ୍ଦେନ୍. ତ୍ରିରିତ୍ୟାନିଲାତ୍ରିଶ ମାରିଲାଚ ଏବଂ ଏହିପାର୍ବି
ଲେବରିନ୍ଗୋ ପିଲା, ପାଲନ୍ଧେ ପାର୍ବିନ୍ଗୋ ଏବଂ ପାର୍ବିନ୍ଗୋ
ତାନ ମାରାଫର୍ମିବନ୍ଦୀ. ଫରନ୍ଦାଫରନ୍ ତ୍ରିରିତ୍ୟାନିଲା
ପାତ୍ରି ପ୍ରେକ୍ଟରେ ଦ୍ୱୀରତ୍ତେବ୍ସ (ଟ୍ରେଲ୍ଗ୍ରେବ୍ସ) ବିଶାମ
ଦା. ଏହି ଦ୍ୱୀରତ୍ତେବ୍ସ ତାବିଶ ମରିବି, ଆଶାଲୀ ତାମାଶ
ଶେବିଲ ବିନ୍ଦିପିରାଶିକୁଳ ନ୍ୟାଙ୍କିଲ ଶ୍ରେଣ୍ଟରି
ଦିଲିଶ ଦାବଶ୍ଵରଦାଶି ଆମିରାନନ୍ଦ ଗାନ୍ଦାପାର୍ବିନ୍ଗୋ
ମିଗ୍ରାଫର୍ଦା. ଦାଲିନାନ୍ ଦ୍ୱୀନ୍ଦ୍ରିଯା ଏବଂ ସାପିବାର୍କେ
ଲା ପିଲା. ଦାତାମିନ୍ଦି ଫ୍ରୋଗର୍ବନ୍ଦା, ସାମି ଏବଂ
ଏହିପାର୍ବିନ୍ଗୋ ବିନ୍ଦିପିରାଶି ପିଯାବୀ, ୫୫ ଲିଲି ଆଶାକ
ଶି ତ୍ରିରାଗିପ୍ରେଲାଦ ଏବଂ ଲୁପ୍ତା. ପାଲନ୍ଧେ ମାକ୍ସେନ୍ଦ୍ରେବୀ
ଏବଂ ମରାଫର୍ମିବନ୍ଦୀ. ମିଲ ଦାବଦ୍ଵେବିଲ ଦିଲିଶ, ୬ ଶେକ୍ର

ქემბერს, ქაშვეთში შევდივარ და სანთელ ვუნთებ. ნოდარ ბიძია მოხუცია, თან შვილის სიმწარის მნახველი, მაგრამ დარწმუნებულ ვარ, ახლაც სასწაულებს ამბობს, რადგან ენაკვიმატობა მისთვის ორგანული ამბავია. ნოდარი რომ ჩვენთან ჩამოსახლდა იმ პერიოდში „ვეფხისტყაოსნის“ ეკრანიზე ზაფრაზე იყო ლაპარაკი. ნოდარი ხუჭუჭა კუნთმაგარი, ჯანმრთელი კაცი იყო, მომსპარი ენა ჰქონდა და ხუმრობდა ხოლმე „ტარიელის და ავთანდილის როლს მე არ ავინ მომცემს, მარა ერთ ქაჯად კი გამოვდეგბიო“. კიდევ ერთი სასაცილო ისტორია მახსინთაბა ნორართან და კაშპირგბით:

უკვე ქმარ-შვილი მყავდა. ზაფხული იყო, ლანჩხუთში ჩავედით და მანქანა გავაჩერეთ თუ არა, თავისი სახლიდან მომავალი ნოდარიც გაგვისწორდა. გაგვიხარდა მოვიკიხეთ ერთმანეთი. „რავა ხარ, ნოდარი ბიძია-მეტქი“; „რავა ვარ, ბიძია და მტერი რი გეყლოლს ისე, მე რომ ვარ, ბადრიამ კი დო მეიტეხა ფეხს, ცხრაფეხაი რომ გამეოკეთებია, არ ეყოფოდან“. ბადრია ნოდარი ის ნაბოლობა ბიჭი იყო, სისხლს უშრობდა სულ ავტოვარიებში ხვდებოდა და ხან ერთ ფეხს იტეხდა, ხან — მეორეს. თითო ფეხებს ალპათ მინიმუმ 5-ჯერ ექნებოდა მოტეხები ილი. ჰოდა, როგორი ნათქვამია? ამას თქმას არ უნდოდა? კიდევ ერთი ძალიან კარგადი გამახსენდა — ზურაბ ბიძია. ძალიან მოსიყვარულე კაცი. ერთხელ, უკვე ასაკში

იყო, ჩემს სახლთან რომ შემომზდა, მოვი კითხე. „თქვენ იყავით, ბიძია, კარგად, მუკევე იქით ვარონ“. მერე გაიცინა და ერთ მარტივი სიბრძნე გამიზიარა: „ისე, არ დაბერდები — გლახაა, დაბერდები და იგი გლახაა, ნეტა რომელი ჯობია, ბიძიაონ“. ენაკვიმატობაზე კიდევ ერთი ჩემი კლასელი გამახსენდა — მურმან კეჭვყამაძე — ჩვენი კეჭე, რომელიც სულ რამდენიმე თვე ის წინ დაიღუპა კოვიდით. კეჭე როხროხა ხმაურიანი, ოხერი ენის პატრონი იყო. ჩემთან მევიობრობდა, დილაობით სკოლის გადასახვევთან დამხვდებოდა, ქართული და მათემატიკის რვეულებს ჩამომართმევდა, სწრაფად გადაწერდა და მერე სხვა ბავშვებს ქრთამის მიხევით ათხოვებდა ხოლმე. სისხლს მიშრობდა, სულ რვეულებდებდი. ერთხელ რომელიღაც კარგი ფილმი გამოვიდა ქალაქის ეკრანზე და კეჭე დამპატიუჟა: „ხ-ის ნახევარზე გამოვილია ბიჭები და მზად დაგხვდიო“, მერე ეშმაკურად მკითხა: „ვისიკო, რას ჩეიცვამ ახლ შენ, იმ ვარდისფერ კაბას ხომ, დაბადებიდან რომ გამოგყვავა?“. ბევრი ჩასაცმელი მართლა არ მქონდა, მშობლები სადაც მაცმევდნენ, ისე, როგორც პედაგოგის შეილს შეეფერებოდა, მაგრამ ერთი ულამაზესი ბაილონის ვარდისფერი კაბა კი მქონდა (მაშინ ბაილონი იყო მოდაში), რომელი ძალიან მიხდებოდა, გასაპრანქად ვიცვამდი, კეჭე ოხერმაც სწორედ ეს კაბა იგულისხმა.

ენაკვიმატობაზე ილიკო ჩახვაშვილ
რომ არ გავიხსენო, არაფრით არ გამოვდა
ილიკო საოცარი კაცი იყო, მე ლანჩხუთევ
მოლა ნასრედინს დავარქემვდი. დადიო
და ეს მეტრანახევრიანი კაცი ქალაქში დ
სულ მარგალიტებს ისროდა. გურულები
იუმორით ხომ ვერ გააკვირვებ, მაგრა
ილიკო ამას ახერხებდა. ილიკო ჩემი ბიძ
გახლდათ, ცოლად მამას ბიძაშვილი — ზინა
ნა სადრააძე — ჰყავდა. ზინა 12 წლის ასაკი
ში დაობლებულა და ბაბუაჩემს ნამოუყვავ
ნია და გაუზრდია. ილიკო რომ მოსულ
ზინას ხელის სათხოვნელად, ბებიას და ბა
ბუას არ მოსწონებიათ, ასე პატარა კაცი
როგორ გავატანოთ ჩვენი ზინაო, მაგრა
ილიკოს ისეთი მარიფათები გამოუშეულავ
ნებია, რომ თავგრუ მშვენიერი ზინასთვი
საც დაუხვევია და მის გამზრდელი ბიძი
ბიცოლასთვისაც. ილიკო სულ მებრძოლ
მახსოვს. სამართლიანი კაცი იყო და რომ
გორც შეეძლო, ებრძოდა საბჭოთა სისტემ
მას, რაც ლანჩხუთის სინამდვილეში რაიო
კომის მდივნებთან ჭიდილში გამოიხატე
ბოდა. ილიკო სოფლის მეურნეობის სუერ
ოში მუშაობდა: ხან კოლეგურნეობის ბრიგი
ადირი იყო, ხან ხილის დამზადების სამსა
ხური ეპარა. მახსოვს, სამსახურიდან გაათ
ავისულეს და პირდაპირ კრემლში, ბრე
ჟნევთან აფრინა ნერილი, იმდენი იბრძო
ლა, სამსახურშიც აღადგინეს და კიდევავ
დაანინაურეს. აი, ასეთი მაგარი კაცი იყო.
ძალას მაინც ალბათ განსაკუთრებულ

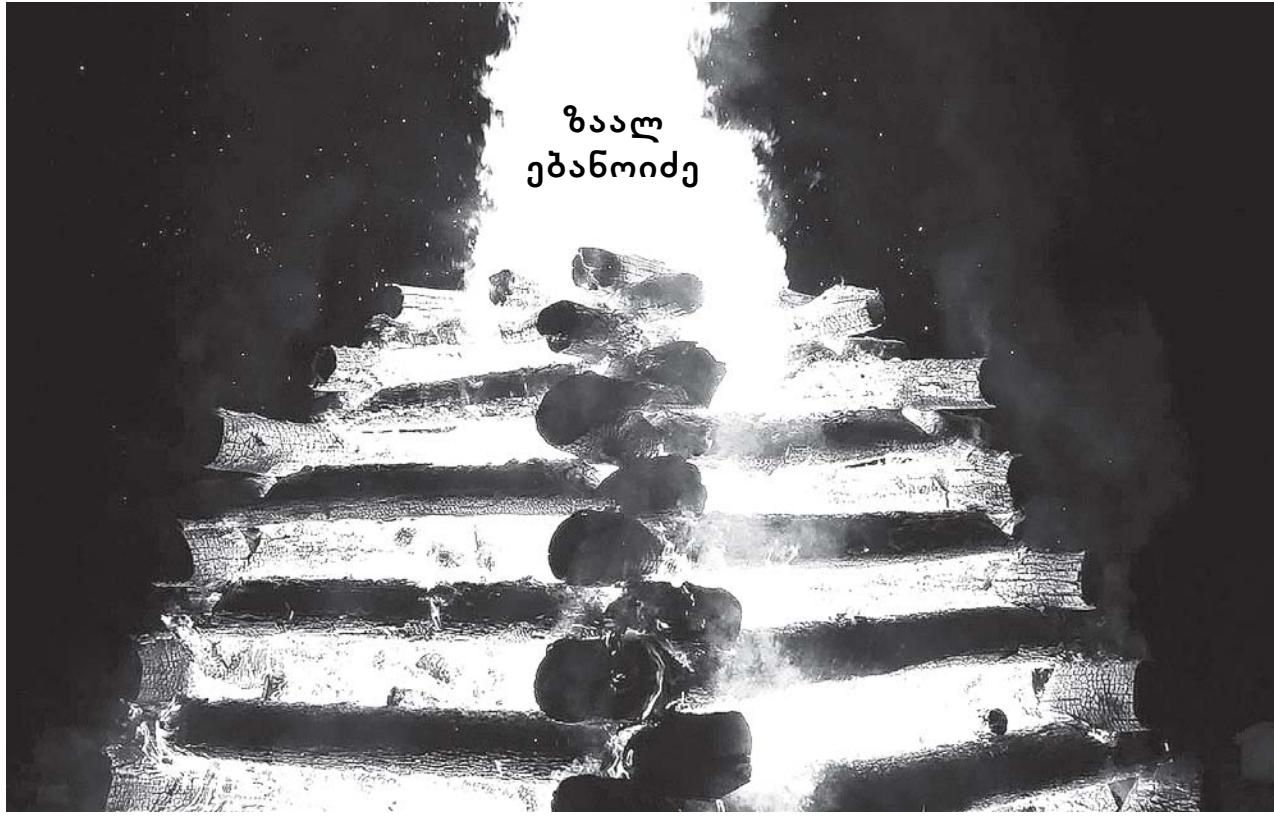
იუმორის გრძნობა აძლევდა. ილიკოს გამოჩენა, მასთან ურთიერთობა ნამდვილი ზეიმი იყო. სტუმრად რომ მივიღოდით ჩახვაშვილებში, მამაჩემს სულ ეზუმრებოდა: „აგი ქალი არ გამომადგა, ანი სადრაძის ქალს აღარ შევირთავო“.

ერთი სასაცილო პებავი მინდა, გავიხ-
სენო: ილიკო რკინიგზის სადგურთან ცხ-
ოვრობდა და სულ იმ პერიოდეტრზე მო-
ძრაობდა. ერთხელ უკვე ასაკში შესული
ილიკო თაგის შევილიშვილ გოჩასთან ერ-
თად წასულა სადგურის მაღაზიაში. იქიდან
გამოსულები ბაქანზე მიდიოდნენ თურმე-
ერთხანს, სანამ სახლის კენ გადაუხევდ-
ნენ. ამ დროს ბაქანზე „ელექტრიჩე“ და-
რულა. მატარებლის ფანჯრიდან ორ ტუ-
ტუც ბიჭს გამოუყვითა თავი და ილიკოს შე-
ლაზღანდარებიან გლახა იუმორით: „ილ-
იკო, რავა ხარ თუ იცი, ხომ არ დაბერდიო“.
ილიკო რისი ილიკო იქნებოდა საკადრისის
პასუხი რომ არ დაებრუნებინა; ჰოდა,
უმალვე მნარედ უპასუხია: „კი დავგერდი-
ნა მადგილად, უცებ ველარ გიცანით, დე-
დათქვენებთან რომ დავდიოდი, მაშინ ყა-
ზილრები იყავითო“ ბიჭები ისე გამნარე-
ბულან, ერთმანეთს დარევიან თურმე: „ამ
კაცთან შეხუმრება რაფერ გავედეთო“.

გურულების უმრავლესობა ხომ ენაკვი-
მატობით გამოიჩინება, თუმცა ისეთი გურ-
ულებიც არიან, განსაკუთრებულ თითქოს
არაფერს ამბობენ, მაგრამ თავისი ქცევით
არიან კომიკურები. ერთი მნიშვნელოვანი
კაცი გამახსენდა — კინოთეატრის დირექ-
ტორი კაპიტო ებრალიძე. კაპიტო ზორბა
კაცი იყო. რობროხა ხმა ჟერნდა, სულ თა-
ვისი დანესებულების წინ ტრიალებდა. მას-
სოეს, სეანსა რომ ინყებოდა და მთავრდე-
ბოდა, კაპიტოც იქვე იყო სადღაც — ან
ფორეში, ან შენობის წინ. ერთხელ სპონტუ-
ნურად გადავწყვიტეთ კინოში წასვლა. არ
ვიცოდით, რა ფილმი გადიოდა და კინოთე-
ატრში დავრეკეთ. ყურმილი ბატონშა კაპ-
იტომ აიღო, ხმაზე ვიცანით. „დღეს რა ფი-
ლმს აჩვენებთ“ რომ ვკითხეთ, პაუზა ჩამ-
ოვარდა, მერე გაისმა კაპიტოს რობროხა
ხმა: „მოი ბიძია, კაია შენდაო...“

ერთი ჩემთვის ძალიან ძვირფასი ოჯახი
მახსენდება: დათიკო წულაძის ოჯახი. და-
თიკო ქალაქში პატივსაცემ კაცად ითვლე-
ბოდა. ათეული წლების განმავლობაში
არაერთი ორგანიზაციის ბუღალტრად მუ-
შაობდა, თავისი საქმის დიდი პროექტისონ-
ალი იყო და რაც მთავარია — არაჩვეულე-
ბრივი პიროვნება. დათიკოს ცოლი — თამ-
არა — დედაჩემის დეიდა იყო. დათიკოს
მძიმე წარსული ჰქონდა: ულამაზესი ცოლი
და 8 წლის ბიჭი დაეღუპა ტიფით. მერე დი-
დხანს ოჯახის შექმნაზე არც უფიქრია თუ-
რმე და უკვე კარგად ხანში შესული დაქორ-
ნინებულა 40 წლის თამარ ბახტაძეზე. და-
თიკო და თამარა უტკბილესი ცოლ-ქმარი
იყვნენ. დათიკო გალანტური კაცი იყო:
ცოლს უდიდესი პატივისცემით და სიყვა-
რულით ექცევოდა, თამარასაც ძალიან უყ-
ვარდა თავისი რაინდი. ქალაქის ცენტრში
ცხოვრობდნენ ულამაზეს, პალმებითა და
დეკორატიული ბუჩქებით გაშენებულ ეზო-
ში. ეს ეზო მართლა ბოტანიკურ ბადს ჰგავ-
და. დათიკოს მამა — ბესარიონი — გილდ-
ის ვაჭარი ყოფილა ძველ ძროში, ძალიან
მდიდარი კაცი. სახლიც ლამაზი ჰქონდათ
— უზარმაზარი, დიდი ოთახებით, რუსუ-
ლი ბუხრით, დიდი აივნით, ძვირფასი ავეჯ-
ით — ფეოდალის სახლ-კარს მოგაგონებ-
დათ ბესარიონის დანატოვარი. დათიკო
და თამარაც უზრუნველად ცხოვრობდნენ
ამ ფიდებულ ეზო-კარში. ყოველ გაზაფხ-
ულზე მუშებს ქირაობდნენ ხოლმე: რომ-
ლებიც ბარავდნენ, ბუჩქებს კრეჭდნენ, ხე-
ებს და ყვავილებს სხლავდნენ, ალამაზე-
ბდნენ ყველაფერს. სახლი იმხელა იყო,
რომ ნახევარს აქირავებდნენ. ახლა უცემ-
თვალწინ დამიდგა ტიპური სცენა: ზაფხუ-
ლის გრილი სალამორები და დათიკო და თა-
მარი აივანზე კომბორტულ სავარძლებში
მეზობლებთან ან სტუმრად მისულ ნათე-
საობონან ართა

სავერთანა ერთად. და თამარას ერთადერთი ქალიშვილი ჰყავდათ — ნანა. მე და ნანა ერთად ვიზრდებოდით. ამ ოჯახს ხშირად ვსტუმრობდი, ღამითაც ხშირად ვრჩებოდი ნანასთან. სახლი ღელის პირში იდგა და ზაფხულის ღამებში იქ ყოფნას არაფერი სჯობდა: ლია ფანჯრებში ღელის ჩხრიალის და ბაყაყების სიმფონიის ხმა შემოძიოდა.

ზაალ ებანოიძე

რჩევის კოცონი

ვინ იყო ბოლო მეციხოენე, ვინაც გოდოლთან
მზეს იშველებდა მერდები ფარივით? —
თვალის მარილი ცას შეატოვა
და შენს ბალახებს წარეტანა უკანასკნელად.

მერე ვიღაცის შეცივნულ ბაგეს ჩამოტყდა სიტყვა:
შენ ხარ ფენიქსი, — წინაპრის სულით
საკუთარ ფერფლში აღმოცენდი
და ისრის წვერით ამოლამბულ უამზე იხარე.

შენი გვირილით — მცირე შუქით —
ამ უღრანებში გზას მივიკვლევ,
სად ფრინველივით იკარგება ხშირად ძახილი.

აქ, გარდასულთა რწმენის ნამსხვრევებს
მოუყირო თავს და ვდგები კოცონთან:
ლამის ტევრიდან გამოდის კაცი,
ვისაც ფრთიანი ლექსი მოსწონდა.

ანთია ჩემი იმდი — ოცხე
და ამ ტყეების თრთოლვას მაძალებს,
მიხსნებს ყურთან უძველეს ქალაქს
და თავის ქალას მილიარდი კითხვებით მივსებს.

არჩიმედის კანონის პარალელი უსინათლო ლამები

თავსასოუმალთან დაინტებ წიგნებს
და ჩამრთველს ტოვებ ჩართულის ნიშნით,
როცა იქნება აინორს იქნებ —
და თვალმაც იმ დროს ჩაუინოს წიგნში.
ჩაიძირები საკუთარ თავში
და აყურადებ ამომგდებ ძალას —
მითხარი, უფრო მეტი ხარ ბავშვი,
თუ ბრძენის ხარჯზე — ბავშვობას მალაც.
გემსხვევა ტანზე აკლდამა ღამის,
გტოვებს დროებით ავი ზმანებაც;
და კანტი-ეუნტი ყოვილი მამლის
ეპატიუბება დღის მობრძანებას,
სარეცელიდან აიკრეფ სხეულს,
ბნელის უჯმური ხელით აკეპილს
და შეუდგები საზრუნავს, ჩევეულს,
რაზეც დგას მაინც ეს ყველაფერი.

პალახის დროშა

ვის ეკუთვნოდა კორჩიოტა, ანდა იების
ცვარი ვის სევდას მომჩინოდა,
ვედები ასე ათასგვარ წერილმანს,
თუმცა აპრილით შეფერილ წვიმას,
როდესაც ტყიდან გაგონილი „პაფე“ და „თესე“
ამოჰვას მწვანე ბალახის დროშად —
სურვილებისთვის იღება ზეცა...

მერე კარგა ხანს, ლოლოების შეტბორილ ვერცხლად
კაიფოს ცეცხლი დანთებული იჭვის კერაზე
და მიდის ეს გზა, რომელზეც ყველა
თითო ყვავილის გამხდარა ლირის.

იქ, სადაც მრუმედ შებოლილი მთა არის ნისლის
და კლდები კალთით ჰყიდია ქარი,
დროდადრო მძიმედ იღება კარი.

მე ვიცი, შენი მზრუნველი მზერა
ჩემზე დანდობილ ამ სანახებს თვალდათვალ კერავს

და ფანტავს ლოცვის მარჩენალ მარცვალს,
რომელსაც კაცი უნდა მიჰყევ ხელის ცეცებით.

ვდგები!.. ვეცემი!.. — წუთიერი სოფელი ესე,
ვადრემდე თავის მაცდუნებელ ხმითა და ფერით,
ჩემს ყველდღიურ ყოფაში მდერის.

საერთო ხელისა

ჩაგდირაც ჩანგი, ჩაგდირაც ლირა,
საკუთარ თაეში ჩაგდირაც თვალსევლს,
და სწორედ ამ დროს მეშლები ხშირად,
რაც იმას ნიშნავს, რომ იძენ რასმე.

ჩემზე კი არა, მე შენზე ვევები,
(ძნელსახილველის მოხილვას ვლამბი),
და მკითხავით არ მტკუვა ყბები
ყალბად ატეხილ მთენარების გამო.

იქნება ამ დროს შენც ფიქრობ ჩემზე
(მჩატედ მიმოდის ჩვენ შორის როლი),
მშირი მგლები ყმუიან სერზე,

თუ თავს გვახსენებს შვილი და ცოლი.
ჩამოიჩერა ღრუბელი — მატყლი —
ცამდე აძვერილ მთების კბილებზე;

სადღაც სულ ბოლო გაიჭრა კარტი

და ხელზე დანა გადაილესეს.

ერთი „მე“ ამ დროს გარედან გიმზერს

და მუხლიც უკევ იქამდე უთროთის,

ვიდრე „მეორე“ შედგება ქიმზე

და ნახტომისთვის მზად არის წუთი.

მათი საერთო ხელნერა — ლანდი,

მათი საერთო ხელნერა — ჩრდილი,

ქუჩაშიც ორის ღიმილით დადის

და თვალზეც ორის დედდება თრთვილი.

ამყვებ ხელზე სურათი იველი:

მონტევადოს ხელთამანს, ვაწროს,

იძრობდა, როცა გამოჭრილ ყელით

კაც დაესიზმრე და თავი იცნო.

ბედის ამგვარი იგავით აცრა

და არა რამე ჯადო და ხეითო,

როგორ იქნება, ბოლომდე, კაცმა,

ჩეველებრივი სიმშვიდით ზიდო.

გამოიხდავ სარემლიდან შიშით

და ნუთიერის ჭვარტლი თოვიდან

ისენებ — რაც რომ უძრახე პირში

მოკეთეს, მაგრამ რა გამოვიდა.

ხელისგულებზე ბებერებს ითვლი —

გადანაჭერზე კორძის მაგვარებს;

შეგიმარილდა მრავალჯერ ხვითი,

მაგრამ ცხოვრიბა ვერ მოაგვარე.

ლარიბი კაცის ღარიბულ ჯამთან

ჯალაბის მაინც მოძრაობს ყბები;

კუს ბაკანითი გადიძრობს ზამთარს

მინა და ისევ პირისპირ ვდგებით.

გულზე როყიო მოგხვდება დალღა

და მუხლებამდე ჩაუინავს სუსხი

და თვალებიდან ამოსულ ლალდას

თუ შიშს ორთავე ლულიდან ესვრი.

ხარ მონადირე საკუთარ სევდის,

ამგზავრებული ფოთლების ხოროს;

რადგანაც ცხადში ვერ ცხოვრობ დენდის

ცხოვრებით, ძილში ხომ მაინც ცხოვრობ.

თვალჩავარდილი სამყარო

ზენიტზე ახლაც პალმები დგანან,
შორის — პორიზონტი თუ თეთრი ვენა,

და სიმარ-სიზმარ და ჭალა-ჭალა

ნინა წლის ჩალა ამძაფრებს მზერას.

ფერიდან ფერზე ასხლტება სხივი
და ღელავს ყანა ჭვავის და პურის;
და ლობე-ლობე ჭინჭრაქა ჩივის
და მარცვლ-მარცვალ აგროვებს ყური.
ეს ყველაფერი — შენში და შენად
აყვება რა რო გაჩენილ კითხვას,
თანდათან უნდა გარდაქმნა ენად
ან საგნად უნდა აქციო სიტყვაც,
აღფრთოვანება — მონცენის მერე
და ცრემლის კვალზე გამდგარი ნამი;
და ხედას თვალი აფორილ ღელს
და ანვდილ ხელებს ჩაშრალი ხრამის:
სევდის წალკოტს ამატებ ტვირთად
საკუთარ სევდას და დგები განზე:
გადაირა თვალდათვალ ზვირთმა
შუადის ხვატში ტბილი სილამზე,
და მიზეზ-მიზეზ აყოლა უნდა
ამ ჭალებს, როცა პოეტის სიმზე,
აიტეკ მარჯვებს მიტანილს გულთან
და გამოხდებს გაქცეულს ცისკენ,
გაქცეულ სიტყვის ბილიკზე დგახარ
და აქეთ-იქით გენევა ღექსი,
და მაღლა — ჩალით დახურულ თავანს —
თუ ცას ხანდახან ნაპერწკალს ესვრი.
ამძიმებს სმენას დუმილი ჭარბი,
ამჩატებს მზერას ლალი და შენდი;
და ცისარტყელი გახეთქილ წარბით
მოდის სადამო და მოდის ბინდი.
წარღვნის ნარჩენი და წარღვნის კარი
გაიარს თვალში შეფერილ ზოლად.
გადიფრენს ცაზე უეცრად ძერა
და აფრთხობს მზერას ფარფატა გრილო;
და თვალჩავარდილ სამყაროს კერავს,
და თუ ვერ კერავს — ხომ მაინც ცდილობს,

სათავეული შემახელების მეგზაურობით

იგრძნობ — მიზეზ-მიზეზ ხმაურდება
ხელის კუნაპეტში ცეცება,
როცა ლეგენდების დაურვებას
მკარი სინამდვილე ეცდება.

ხედები — კანი ჩუმად გესუსხება —
ხათრად ატარებენ გამოცდას,
ბნელში სიარული ღექსის უხდება —
ღექსის სინათლეზე ამოსვლას.

ამჩევე — ალაგ-ალაგ ამობედავ —
თუმცა სულ ერთია — იტყვი სად —
ლამის გაზრებულ გამოხდვას
თავში დარწმუნებულ ბრიყვისას.

გჯერა — ბარეორი გემონწმება
და მეც იმათ შორის მგულისხმობა;
„მაჯა დაიგალებს შემოწმებას
ყელში ამოჩრილი გულისონ“...

უსმერა — სიტყვა სიტყვას ენაცვ

როცა შორიდან სალამოს უმზერ —
შენგან მიმავალ რამე ახლობელს,
ძალაყინებით დაძრობილ ლურსმენებს.
თუ ჩამავალ მზის სხივებს ვაგროვებ.
ვინ დააჩინა სახეზე ხელი?! —
ცისარტყელებმა ფიქრი აშალეს;
და ცას — ქსეროქსზე გადასულ წერილს
ღია თვალები გადაამშრალებს.
არც რო ჰქონია სხვაგვარი ყოფა,
ვინაც სამყაროს პროფილს უყურა;
და გულს — გავარდნილს სხეულში თოფად —
სალამოს მწუხრი წამოუხურავს.

მისაღები პარადოქსი

ყვითის მამალი — რიურაჟის მაცნე
და წყდება ცისერის ვარსკვლავი — ღილი,
გავჭარავდი, ამათზე რაც მე,
ამათზე რაც მე ვმდერი და ვტირი.

გულს უსმენს „ერთი“ და დამეს უსმენს
და ძალის ყეფას — წამოსულს „შირით“...
ის, ის „მეორე“ აბიჯებს ლურსმენებს,
შიშველი ფეხით აბიჯებს მგონი.

ეს ხდება კედლის შიგნით და გარეთ.
ცივია ღამე და შუბლზე ხვითქი;
და უძილობა ჰკიდია თვალებს —
ყველაზე მჩატე და მძიმე ტვირთი.

ეს დუმილიდან მოწვერავს სხივი,
ან ღაბირინთის იხსნება ფარდა.
თვალს ვაპატიოთ — გონება ცივი —
თუ ამჩნევს რასმე წყვდიადის გარდა.

ამჩატებული მარტოობით, ძვირფასო დედა —
მინაო ჩემო, სისხლო და ხორცო,
ჩემს გარდა რაკი ვერავის ვხედავ,
მეც სიზმარი ვარ თუ მართლა ვცოცხლობ.

ავჯანწყებივარ სინამდებილეს — ძეველისძველ მოდელს,
ყოფნა-არყოფნის ტკივილით სავსეს;
ხმა მენაღმართა, მასმიერ იდეს
და მტვრის სამოსით მოგადევ კარზე.

ვდარაჯობ მერე მდუმარების ბაიბურიდან
ამოსულ მზეს და ამოსულ მთვარეს;
მახურავს თაგზე ცა — ლივლივა ფაიფური და
ცეცხლად ქცეული კომეტები მიდაღაუს თვალებს.

ამოქსოვილი აბრეშუმის პარკია სივრცე,
დედაო ჩემო, შენ სახელზე მე რომ მელირსა,
და რადგან გვინდა უუშმორეს ვარსკვლავებს მივწვდეთ,
დროდადრო უნდა ერთმანეთი მხარზე შევისვათ.

დამძიმდა სიტყვა — ბოლო იმედი —
წყალნაღებულის ბალახი ბოლო,
რაც იმას ნიმუშას — უკვე მივედი
და კედელია ზურგსუკან მხოლოდ.
ესეც შენ! — შანის მოგებით ვიტყვი
ჩემს თავზე, მცირე ყოყმანის შემდეგ,
და მეტყინება ნაძრახი ფილტვი,
რომელსაც ჩუმად ვმუშავებ დღემდე.
ინყბა უკვე არყოფნის შიში
და ფურცელ-ფურცელ ტოტიდან ვწყდები,
ილევა ასე საათი ქვიშის,
თუ არქალი ხემირა წლების.
თუ ვავდები, შენი სიზმრებით ვავდები
და ცხადში თეთრი ყვავილი მკოცნის,
ჩემივე ღანდი მიქირავს მხედებით,
სხვებისთვის უკვე ჯვალო და ძონდი.
თვალის სიმჩატით გეხები ზოგჯერ,
ეს წამი მერე კარგახანს მყონის
და ვსნავლობ ასე — თავს როგორ მოვრჩე
და შეუმჩნევლად შევიშრო თფლი.
მოზვრის ზმული სალამოს ფერით
ხანდახან ზიარ სინაულს კერავს,
და მე მგონია, ეხება ხელით
ვიღაცა ამ დროს ჩვენს ბედისწერას.
ის — გადასული ნაწერის მსაგავსი
(ცხადში კი არა — ნანახი ძილში),
გაულენთილია დუმილით ხავსის
და კარზე მომდგარ წყვდიადის შიშით.

სიცხადის კედელი

ჩრდილოვან ხეთა შრიალით მოდის
მარადიული სიმუშიდის ხმები...
გათასამული ხასიანი სამარის ლოდი
სუროს ძალვებით და სუროს თმებით.
აქ უნინარეს კრძალვა და რიდი
და მუხლებიდან ნამოსული რთვილი და ნამი,

მრუმე ნათელით და მრუმე ბინდით
შემურულია მდუმარების ყოველი წამი.
მძიმდება გული და ჩნდება თვალზე
ცრემლი, ათასი ხსოვნის დამტევი,
მწუხარებისგან თავის დახსნის სურვილი დაგძლევს,
მაგრამ დარდისთვის გაჩენილა აქ ყველაფერი:
ფაფუაც, გრანიტიც, შავი მესერიც,
ნარზე დამჯდარი ჩიტი ნიბლიაც...
და რასაც ამ დროს მოთმინებას დაესესხები —
ფიქრი, ფიქრი და მხოლოდ ფიქრია.
ფიქრების მიღმა, მიწიერს და ზეცირს შორის,
მნარე საცხადის დეგება კედელი
და მხარზე გვადევს უხილავის დამდლელი ტორი,
წუთისოფელთან იძულებით შემრიგებელი.

თავ-ბოლო ერთი — სიბერის ცალად,
ისევ ბავშვობა და ცრემლი მისი...
აქა-იქ ჭალას აჩნდება ჩალა,
აჩნდება ყანჩა და თეთრი წისლი.
სმენის ნამლეკავ დუმილის ფონზე,
მინდვრის ყვავილებს ჭერად რომ შეენის, —
ერთი ბზარია — მესკის მორზე,
და გულისცემა ხანდახან შენი.
გამოქცევისარ ნადიმებს გლოვის,
ლენინს ტრაურებს და ქვეყნის ყაყანს;
აპა, ნამდვილი ფარჩა და მოვი —
სულ პირველად რომ ადამია ნახა.

უსახელო სიცხათლე

არც რო მართლა თვლემა იყო,
არც რო მართლა გეძინა, —
კურცხალ-კურცხალ აფრთხობდი
ნამწამებთან მისულებს...
გაორებამ ამნაირმა, შიშები რო შეგძინა —
თავთან დაუკითხავად ნამოდგომა ისურვე.
შეგროვე სიზმრები ლამების მარაგიდან,
სენაკს დაემშვიდობებ და გაბლე კარი,
როცა ქარი — სოპრანო, კონტრალტოში გადავიდა,
ესე იგი წიავშ გადავიდა ქარი.
ლამის მთელი ცხოვრებს კოშმარებით იმოსები,
არც რო გიკირს — წამებას თავი ნებით მიანდე;
აჯანყდება ხანდახან ტექსტებს შიგნით მიმოსვლები
და ზედაპირს მოთრთვილავს უსხეულო სინათლე.

მორიელის ლანდი

ნიავს აუხირდები თუ საკინძეს იხსნი,
ბორცვი ბორცვზე შემდგარი მთად რო გადაიზარდა:
ჭალა-ჭალა დაცურავს — ყანჩა თუ წისლი
და ფერადი ოცნება გაახლოვებს მიზანთან.
აგერ — რამე მდინარე, აგერ — ტბორი რამე,
უწინ და უწინადო დაფარფატებს ჩრდილები;
ფეხაკრეფით მოინევს ახლა მართლა ღამე
თუ ტალღებზე ასხლეტილ ხილვებს ემორჩილები:
ვიოლინოს პროფილი, მორიელის ლანდით,
საცეცები მოელის ხების კაპრიზ შეხებას,
აჯანყდება თანდათან მუსიკისი — დარდი
და თითებზე შემდგარი ღამე გაიტეხება.

ალარ ისმის „რაშო-რერა“, — სანატრელი ხმები
და გსურს საფრთხის აშორება მეტაფორულ თქმებით.
ჩაძირული ცხადი ძილში მიზეზია საზრისის —
არც რო — სიურეალიზმი, არც რო — ფუტურიზმი.
ინყება: „თუმცა“ ანდა „თურმე“ —
სიტყვას სმენით ირჩევ;
აფსუს, რა დროს აფათურებს ხელვებს სულმი წიცშე;
სევდა უფრო გემატება და მძიმდება თვალი,
ინვის ცაში კელაპტრებად ჩინარები ჭალის.
ზოგჯერ — მესენაჟე ბერი, ზოგჯერ — სისხლის მონა,
შენისას ჭრი და შენისა მღერი, შენი ადლით ზომავ.
მაგრამ, მაინც დუმბარ, სადაც დევს სასაზღვრო ზოლი
და გზა გადის უფალსა და ზარატუსტრას შორის.

გულგრილობანარევ სიმშვიდეშიც მოჩანს
ინტერესი ზოგადი მოვლენათა ჯამის:
იკითხება მოლი — გაზაფხულის დროშა,
გალუმშული გრილი გამთევის ნამით.
იკითხება ლიბრი ზედაპირი ტბორის,
რგოლზე რგოლის აცმა და ლივლივი ნელი:
გაყურსულა ჭალა და ორ მნიშვნელის შორის
დევს საურმე შარა — გამოწვდილი ხელი,

ანელი

და ტოკავს ახლაც ლერნამი ტბორთან —
მესალამურე პატარა მწყემსი;
ზამთარი მიდის და თითქოს მოთბა
და თითქოს უფრო გნებდება ლექსიც.

ხე-კვიპაროსი — წინარე კაცი,
ქალი-ლოტოსი — ისიც ასევე;
„მე ვინ ვიყავი?“ — იკითხავს ანნლი
და მოკრძალებით თავს შეგახსენებს.

ფიქრი ძახველზე და ფიქრი ბზეზე,
ფერაფერაზე — ფერში ნაზავზე,
ჯერ თითო-თითოდ ალაგებ ხელზე
და მერე თვალში ერთად ათავსებ.

იღვრება ციდან ფერადი სითხე,
სითხიდან — შუქი, შუქიდან — ჩრდილი,
ჯერ თითო-თითოდ ასხლტება სიმზე,
ჯამდება მერე და ერთად ტირის

და შედის ჩეამი, ჩეამი და ბგერა
სიტყვაში — როგორც საკუთარ სახლში;
შორს — წყალში ახლაც კანკალებს დასჯილი ბავშვი.

მოგორება: „მკვდრის მზე“

სალამო. სოფლის პატარა ღელო.
ჩხრიალი ართობს სავსიან ყურეს,
და ტანზე იცვამს იმდაგვარ ფერებს,
რომ უნებლივ რიცხვის იმსახურებს.

იტყვი: ასეილი გამდნარა თალხში
და ფერაფერას დარბევას ცდილობს,
ამიმშრალებს თვალს რიდით თავშლის:
— ახლა „ისინ“ თბებიან, შვილო!

დაეძებ, მაგრამ არავინ არ ჩანს,
არა და მოლზე თვალდათვალ ტირის
შუქი და მი დროს იყივლებს ყანჩა
და სოფლის თავზე გადება ჩრდილი.

მერე ნარჩიტა დაფურთხება ნარზე,

ძერაც უეცრად წაგდებს კისერს...

მზრუნველი ხელი გახურავს თავზე

მშობელი დედის და ლ

ଭାବାବାବର୍ଣ୍ଣଙ୍କ

ნანას სპილოლა ჟქონდა და ღამით რა-
დიო, „მონტე-კარლოს“ ვიჭერდით. მე უკვე
ჩამოყალიბებული ვიყავი, რომ ფრანგული
ენის სპეციალისტი უნდა გავმხდარიყავი
და ეს რადიო თავისი ჟლურტულა ფრანგუ-
ლითა და სიმღერებით ძალიან მხიბლავდა
და მახალისებდა. წულაძეებთან გატარე-
ბული ზაფხულის საღამოები ძალიან მიყვა-
რდა და სულ მენატრება.

ჩემი არაჩვეულებრივი მეზოგელი მას-
სენდება — ბორია გვარჯალებე. მამას ბო-
რია განსაკუთრებით უყვარდა: „ისეთი კა-
ცია, ფულა რომ არ წაახდესი“ — ამბობ-
და. 90-იან წლებში, როცა ყველა სტრუქ-
ტურა მოიშალა და ხალხი უმუშევარი დარ-
ჩა, ბორიამ, ერთ-ერთმა პირველმა ლანჩხ-
უთში და ალბათ საქართველოშიც, თავისი
ბიზნესი წამოიწყო. რეინის საამქრო გააკე-
თა. მოძრავი და უნარიანი კაცი იყო და სა-
ქმედ კარგად მიღიოდა. ძალიან კარგი პი-
როვნება იყო, მაგრამ ცუდი საქმე და ემარ-
თა, 22 წლის არაჩვეულებრივი ბიჭი — ლა-
დო — ტრაგიკულად დაედუპა. ლადოს სა-
ხელზე ბორიამ ეკლესია ააგო საავადმყო-
ფოს ეზოში, იქვე, ჩვენს კუთხეში. შერე თვ-
ითონაც მალე მიჰყევა შვილს, მაგრამ სამუ-
დამოდ უკვდავყო მისი და ლადოს სახელე-
ბი თავისი დანატოვრით...

მასხსენდება კოტე გვარჯალაძის ოჯახი: კოტე ბიძია — მოსიყვარულე, ალალი კაცი და სუსანა დეიდა — მუდამ მოფუსფუქსე, ხალისანი, ძალიან ენერგიული ადამიანი. მათი შეიღება: წატო და დათო ჩვენი ბავშვობის მეგობრები იყვნენ. კოტე ბიძიას დიდი საქანელა (სიკორწიანა) ჰქონდა ასწლოვან ცაცხვზე მოწყობილი, სადაც მთელი უბნის ბავშვები ვიკირიბებოდით და ვერთობოდით, ჭიშკარი სულ რია იყო და ეზოში დიდი ურიამული იდგა. ეზოში დიდი წაბლის ხე ედგათ და სეზონზე იქ მისული ბავშვები უკან წაბლის ეკლიანი ბურთებით ხელდაშვენებულები ვპრუნდებოდით სახლებში.

აქვე გავიხსნებ უზნის ბავშვების ყველაზე დად სიხარულს — ნაყინის გამოჩენას ქუჩებში. ზაფხულის ცხელ დღეებში ყოველდღე ისმოდა ხოლმე სანატრელი ხმა: „მაროჟნიიი“. ბავშვები ქუჩაში გავცვივდებოდით. 20 კაბიკიან ნაყინს ვიყიდდით და გემრიელად შევექცეოდით. ის ნაყინი ლანწეუთში მზადდებოდა, ბრიკეტის ფორმა ჰქონდა და თეთრ ქალალდში იყო გახვეული, შეფუთვა სადა და საძჭოური იყო, გემო კი — საფირმო. ნაყინს ფურგონიანი მოტოციკლეტით დაატარებდაზენ ქუჩებში. კიდევ ერთი მნიშვნელოვანი კაცი გამა

კულტურული მეცნიერებების განვითარების უნივერსიტეტი კულტურული მეცნიერებების და სამეცნიერო კოლეგია — „გოჭიჭამია“ აღინიშნა. აღინიშნა სამტრედებლი ებრაელი იყო. ლანჩჩუთში დროდადრო გამოიჩნდებოდა, ძირითადად დღესსასწაულებზე, სურათებს გადაგვიღებდა, დაიკარგებოდა, მერე ისევ გამოიჩნდებოდა და არაჩვეულებრივ ფოტოებს ჩამოგვიტანდა. ლანჩჩუთის ცენტრში სხვა ფოტოგრაფებიც მუშაობდნენ, მაგრამ აღინიშნა მოძრავი კაცი იყო, კველა ქუჩაზე დადიოდა, ლამის სახლში მოგაეკითხავდა, თან ხარისხიან სურათებს ამზადებდა და მასზე მოთხოვნა დიდი იყო. მეტსახელი „გოჭიჭამია“ იმიტომ შეარქევს, რომ ებრაულ ტრადიციის ღორის ხორცის ჭამის ნაწილში არ ცნობდა და ლორს და გოჭს აღმოილათ მიირთმიოდა.

ჩემს პატარა ქალაქს არაჩვეულებრივი
ინტელიგენცია ჰყავდა. ჩვენ საავადმყოფ-
ოსთან კეცხოვრობდით, პერსონალს თი-
თქმის ყოველდღე ვხვდებოდი და ამიტომ
განსაკუთრებით მკვეთრად იმ დროში მო-
ლვანე ექიმები შემორჩინენ ჩემს მესხიერებ-
ას.

თვალწინ მიდგანან არაჩეულებრივი
სტომატოლოგები: ამალია იმნაძე და მად-
ლენა ცინცაძე, პედიატრები: თინა ცინცაძე
და მაყვალა ეგრალიძე, ქირურგები: იოსე გ
ჩიჩეუა და ნუგზარ ურუშაძე, პოლიკლინი-
კის მთავარი ექიმი - ჩემი კლასელი ანას
მამა, ძალიან ნიჭიერი კაცი - გურამ ხავ-
თასი. განსაკუთრებული პატივისცემით
მინდა გავიხსენო პედიატრი ბორის ბურგე-
ლა: თავისი საქმის როიფესიონალი და უ-
რალოდ კარგი კაცი. ერთ ზაფხულს ჩემი 2
წლის რეზნკო მყავდა დედასთან დატოვე-
ბული. ბავშვი გაციებულა და სპაზმური
ხელება დამართვია. შეშინებულ ბებია-ბა-
ბუას შუა ღამით გაუქანებით საავადმყო-
ფოში. ბორის ექიმს დაბარერება აღმოჩენია,
ჩემი მშობლები დაუმშვიდებია და მერე
თურმე რამდენიმე დღის განმავლობაში

თვითონ აკითხავდა ბავშვს სახლში, სანამ ბოლომდე არ მოურჩენია.

განსაკუთრებული პატივისცემით მახს-ენდება მიშა ვადაჭყორია — ეგნატე ნინოშვილის სახლ-მუზეუმის დირექტორი. ბატონი მიშა თხემით ტერფამდე ინტელიგენტი იყო: უკიდევანოდ განათლებული, ფაქტიზის სულის ადამიანი. მთელი ცხოვრება ეგნატე ნინოშვილის ცხოვრებისა და შემოქმედების კვლევას შეალია, დიდი სიყვარულით უვლიდა და დაპანკალებდა მწერლის სა-

ନେଇବା: ହେବନ୍ସ କ୍ରାଲାଶମୀ ସାମି ଦିକ୍ଷି ଦାଦିଗନ୍ଧା
ସାଦଗୁରୀର ଜ୍ଵଳିନିଦାନ。 ରାଜିନିଗଢ଼ିଲେ ସାଦଗୁର-
ତାନ ସାରାମନୀ ସାତ୍ରେବର୍ଗେବ୍ଲେବୀ ପୁଣ, ସାଦାତ-
ରୂପୁଶେବୀ ଚେତ୍ରସରକ୍ଷଦର୍ଶନ୍ତିରେ ମୋହଲ୍ଲେଇ, ଓଠ ଧରିବିଲେ
ଲାନ୍ଧିରୁଥୁଟିଥି ପ୍ରେଲାଦ୍ଯୁମ୍ବ ମେତ୍ରାଦ ରୂପୁଶୁଲି ଗ୍ରାନ୍
ରାଜିନିଗଢ଼ିଲେ ସାଦଗୁରତାନ ବିଶମନାଦାରିରେ
ହେବନ୍ସମା ଦିକ୍ଷିବନ୍ଧମାତ୍ର ମେତ୍ରାନିବରାଦ ପିତ୍ରଦଙ୍ଗେ ସାଲାପାରା-
କ୍ଷାମ ରୂପୁଶୁଲିରେ ମାତ୍ରାଗ୍ରହି, ଏରତ୍ବେଲ ଅଲ୍ଲେଖ୍ରସାନ-
ଭରା ମାତ୍ରାନାଵଲ୍ଲେବେଲମା ଏରତ୍ବେଲାଗ୍ରହି ମାତ୍ରାଗନ୍ଧି
ଗାମନୀଦାବା — ଦୁରା ଲୋମାଦୀରେ ଦୁରାମ ତାତ୍ପରୀ-
କ୍ଷାମ କ୍ଷାମିଲେ ରୂପୁଶୁଲିତ ହାତଫୁରତିରୁଥା ଗାକ୍ଷେ-

შეირთოთ და ფუნქციები ისევ სამი ბიჭი გაჩინდა: სამი ახალი სიცოცხლე. ყველას ახარებდა ვადაჭკოორიების ოჯახში დატრიალებული სიხარული, ლამარა დეილაც ბიჭების გაზრდა-აღზრდაში ჩაერთო, ცხოვრებას აზრი მიეცა და უცემ... კიდევ მეზი დაატყდათ თავს — უბედურმა შემთხვევაშ მაბუკას სიცოცხლეც შეინირა. ზუსტად არ ვიცი, კიდევ რამდენი იცოცხლა ამის შემდეგ ლამარა დეილამ, ნარმოუდგენლად უილბლო ადამიანმა, ის კი ვიცი, რომ ბიჭები დაიზარდნენ და დარწმუნებული ვარ, ისეთივე კარგები იქნებიან, როგორებიც თენგზით ბიძია და ლამარა დეილა იყვნენ.

რეზო ლოროიასა და დარეჯანის წყვილი
მახსენდება. რეზო პოეტი იყო, ლანჩჩეუთის
რაიონული გაზეთის რედაქტორის მოადგ-
ილებ მუშაობდა. გაზეთს „კომუნისტური
შრომა“ ერქვა. ბატონი რეზო ღერქვებს წე-
რდა და ქალაქში დღოდადრო გამართულ
კულტურულ ღონისძიებებზე კითხულობ-
და, მეორე ლანჩჩეუთელი პოეტიც მახსენ-
დება — ჯემალ დობორჯგინძე. ლექსის
წაკითხვის გამორჩეულად ემოციური მან-
ერა ჰქონდა.

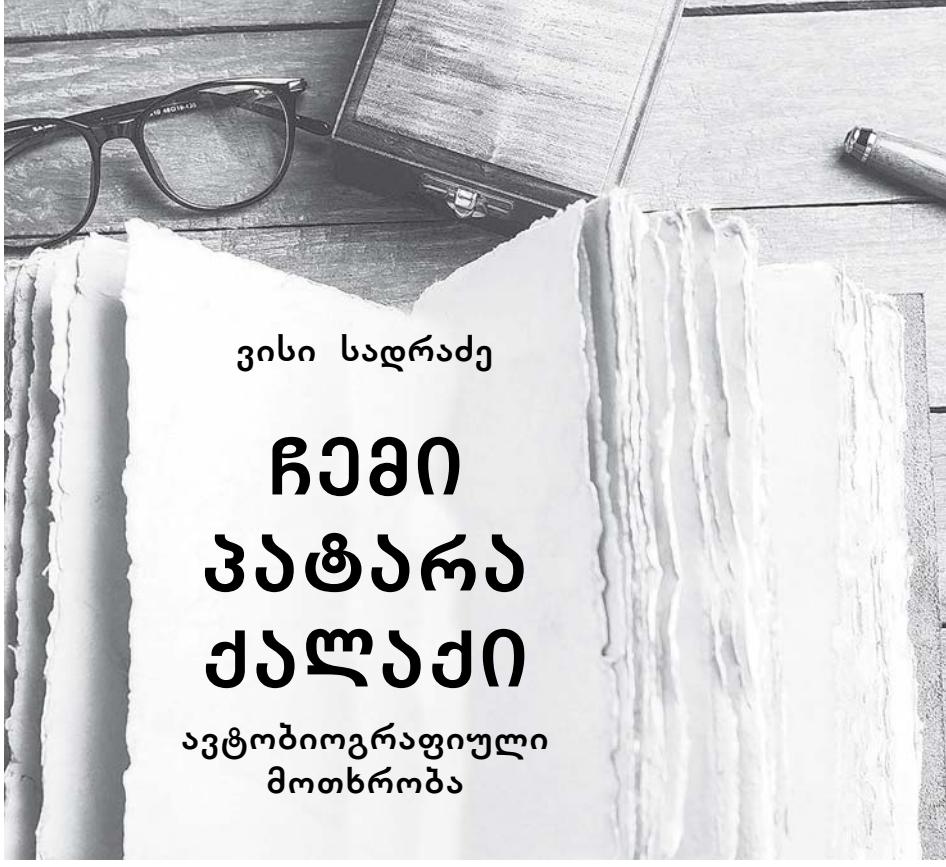
გივი მექაბაძიშვილის და მისი მეუღლის
— ქალბატონი ელიკოს გამორჩეული წყვილი
მიდგება თვალზენ. ჩემი სკოლის გზა-
ზე ცხოვრობდნენ, ლამაზი სახლი და ვარ-
დებით გაშენებული ეზო ჰქონდათ. სახლ-
კარს ეტყობოდა დიასახლისის დახვენილი
გემოვნება. ორი არაჩვეულებრივი შეილი
ჰყავდათ: ელგუჯა და გულიკო. დღეს ელ-
გუჯა ეკონომიკის მეცნიერებათა დოქტო-
რია, გულიკო — ექიმი.

აუცილებლად უნდა გავიხსენო ჩემი
უფროსი დის კლასელი — დათო ურქმაძე.
1971 წელს, როცა ჩემი და მე-9 კლასში იყო,
პირველი საშუალო სკოლის ბაზაზე გახს-
ნეს გაძლიერებული მათემატიკური კლა-
სი. ამ კლასის მათემატიკის მასწავლებლად
დანიშნეს უნიჭირესი მათემატიკოსი —
გიორგი იმაძე. იმ წლებში სამედიცინო ინ-
სტიტუტში ფიზიკის ნაცვლად მათემატი-
კა ბარდებოდა და ამ კლასზე დიდი მოთხო-
ვნა გაჩნდა. კლასში აღმოჩნდენ საუკეთე-
სო ბავშვები ქალაქისა და მთელი რაიონის
სკოლებიდან. მოკლედ, ძლიერი, ერთმან-
ეთზე უკეთესი ბავშვების კლასი დაკომპლ-
ექტდა. დათოც, როგორც უნიჭირესი ბა-
ვშვი, ამ კლასში აღმოჩნდა. ამ ნიჭირ ბავშ-
ვებში დათო გამორჩეული იყო. ჩემი და
სულ მის უნიკალურობაზე ლაპარაკობდა.
კლასიდან ერთი ოქროს მედალი გავიდა,
რომელიც სამართლიანად შეხვდა დათოს
და იგი ერთი გამოცდით მოხვდა სამედი-
ცინო ინსტიტუტის სამუშაოალ ფაკუ-
ლტეტზე. დღეს დათო ლანჩხუთში ცხო-
ვრობს და იქაურების საყვარელი ექიმია.
ლანჩხუთელების დოქტორ ჰაუსია. მისი
უკიდეგანო ცოდნა და გამორჩეული ინ-
ტუიცია ყველა სფეროს სწვდება. ჩემ დას
სამედიცინო კონსულტაცია რომ დასჭირ-
დება, უპირველესად, დათოს ეხმიანება თბ-
ილისიდან ლანჩხუთში, ყველაზე მეტად მას
ენდობა. ძალიან დასახანია, რომ რიგი მი-
ზეზების გამო დათომ ვერ მოახერხა უფრო
მასშტაბურად გამოყენებინა თავისი შესა-
ძლებლობები, მაგრამ ისიც არა ცოტა,
შეს ქალაქს და მთელ რაიონს რომ მოემსა-
ხრავი აულიანაო თა ხარისხიანაო.

სურენი გელიაშვილი და და მარიამ გადაბეჭდისათ.
აი, ასე გამოიყენებოდა ჩემი პატარა
ქალაქი გასული საუკუნის 60-70-80-იანებში,
ჩემი ბავშვობისა და ახალგაზრდობის
წლებში.

მგრინი, ყველაფერი ის, რაც ჩემთვის ძე-
ირფასი იყო, გავიხსენე, იმ წლებში სასიამ-
ოვნოდ ვიმოგზაურე და თქვენც ჩემთან
ერთად ამზოგზაურეთ.

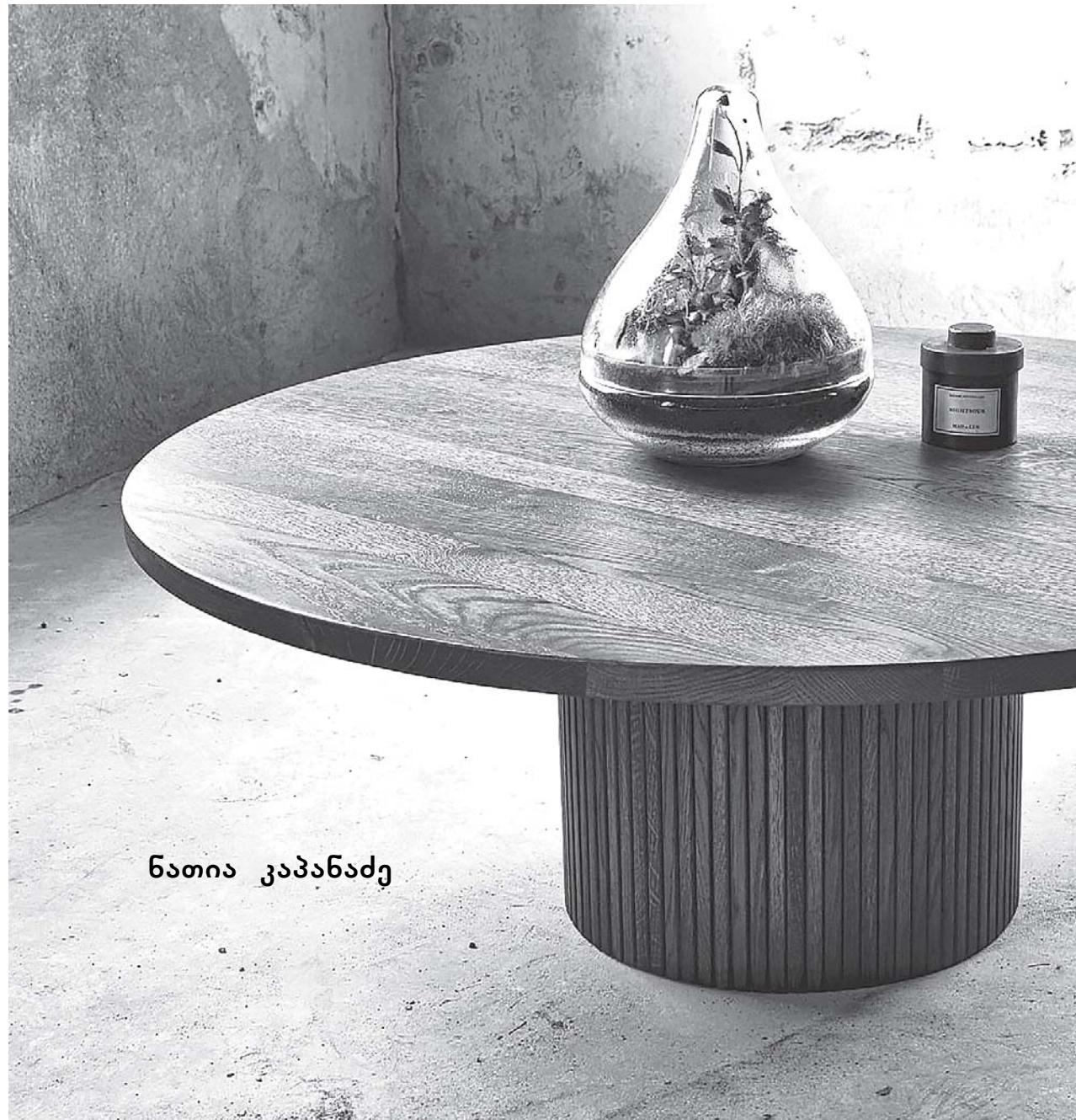
სარე. ჩემი პატარა ქალაქი გავიხსენე, რომ-
ელიც ახლა სულ სხვა მაჯისცემით ცხოვ-
რობს (ღმერთმა დალოცოს). მე კი იმ დრო-
ის მაჯისცემა მიყვანს, ჩემი წილი სიყვა-
რული ისევ იმ დროში ცხოვრობს ჩემს მშო-
ბლებთან და იმ ეპოქის ადამიანებთან ერ-
თად, ან უკვე მოგონებებში... ამ დღეებში
ჩემმა ცნობიერმა და ქვეცნობიერმა მთე-
ლი დატვირთვით იმუშავა, წარმოუდგენე-
ლი ემოცია ამოვიდა სულის სილრმიდან....
ჰოდა, ძალიან ბედნიერი ვიქენი, თუ ეს გუ-
ლწრფელი წააშიობი შეგეხება შენც, ჩემმ
ძვირფასო ადამიანო, ვინც ამას წაიკითხ-
ავ...

მისი საფრაძე

ჩემი პატარა ქალაქი

ავტობიოგრაფიული მოთხოვნა

ნათია კაპანაძე

560

უდაბურ სოფლად. ქვემეხების გაბმულ ხმაურში რელსებზე როცა უხმაუროდ იდგა ვაგონი ქალმა სიკვდილთან უწვერული ვაჟი გაუშვა. და მე ვიგონებ

ამბავს. რომელსაც დასასრული უნდა პქონოდა როგორიც ზღაპარს. კეთილ ზღაპარს. უფრო ვერაგი იყო განგება. ვაჟი სადღაც მტერთან ომიბდა. მაგრამ ვერავინ

იგებდა, როცა შუალამის უწყვეტ გუგუნში დედა კივილით აიკლებდა სოფელს მარტოსულს (მსგავსი ტკივილის გამოხატვას ხელს ვერ შეუშლი). და შინ არ მოსულ

შვილზე დარდები ყოველ დამე სტუმრად ეწვევა. ის კი სროლისას თვალებს ხუჭავს, ხელებს იფარებს ყურებზე. ამ ხმებს ვერასოდეს ვერ შეეჩვევა. როცა ინათებს,

სტუმრობენ მაშინ ძილის მეფე, სიზმრის ქალლერთი. და ფიქრებიდან გამორკვევის ვიწრო ბილიკზე საბედისნერო ნაბიჯია, ნაბიჯი ერთი. იქვე პირიმზე

ვითარცა მტერი სხვის სახლობზე დაიდებს ბინას. და გადატენილ იარაღთან პირევე დამხობით კითხულობს ლოცვებს. და იწერს პირვევარს. როცა თოხებით

უკან მისდევდა დედას სადღაც სოფლის ბოლოში ერთადერთ ყანის მოსავალი პქონოდათ რათა და დაქანცულნი ბრუნდებოდნენ გვიან მერე შინ და დედა მხართან

თავს ჩამოდებდა. ხან ჩათვლემდა. ხდებოდა ასეც ის კი უცქერდა სილამაზეს მაღლულს ნაოჭში, რომელსაც მერე მოგონებად დრო გადაქცევს. რადგან თვალს მოჭრის

სხივი მზის. უთროთ ყველა ნერვი. სხეულს კანკალი — გაუჩერებლად. დაგუბებულ სისხლს რომ ერვეა. მერე გადამფრენ ჩიტებს მიაქვთ ბოლო ამბავი. ბედნიერება

ახლა ძალიან შორია და ისევ იგივე: უდაბურ სოფლად. ქვემეხების გაბმულ ხმაურში ქალი ტატით მიუყვება რელსებს, მისივე ვაჟი სიკვდილთან საბრძოლველად შორს რომ გაუშვა.

*
ამ ლამეს
ქუჩის ძალლები
რომ
უშნოდ
ყმუიან
გამნებს
ვინმე უბატრონოდ
კვდებითდეს
გარეთ
ვისაც
არავინ
ალარ ყავს
და
ალარ უცდიან
შენ კი
დგები
და
გადარაზულს
ამონმებ
კარებს.

სევდა

სულ უფრო მეტად მოუხშირეს ქუჩის ძალლებმა ლამით ყმუილს და უძილობის მთელი კასკადი რომ შემომიტებეს, რთული ხდება მერე გაძლება. და მეც გავრამდი

იმაზე ფიქრით, შენთან ერთად, რა იქნებოდა ბავშვობის წლები რომ გამევლო, როგორც წესია, დღე კი უშენოდ გადიოდა და ბინდდებოდა. ვერ მიეჩვია

ჩემი ბავშვობა უშენობის ასეთ სიხშირეს, გამუდმებული იცნებით და ნატვრით ებრძოდა, მაგრამ ვერაფრით პოულობდა მაინც სიმშვიდეს. რადგან ვერ გრძნობდა

შენი არსება იმ დანაკლისს, რაც ვერ შევისე რაც არ მშორდება, ერთადერთი, შენზე ფიქრია და უკეთესი იქნებოდა ნასვლა შენთვისვე. წლები მიქრიანა,

მაგრამ ბავშვობა უცვლელია. შენი ლიმილიც და ნითელი ზღვაში შენს თვალებში უფრო მეტია, ვიდრე გრძნობები. სიყვარული. თუმდაც ტკივილი. უნდა მეტირა,

როცა უშენოდ მივდიოდი ფართო ქუჩაზე ზურგზე ჩანთით და ტკივილებით, ბევრი ტკივილით, რომელთაც, ალბათ, დასასრული უნდა უჩანდეთ. ასე ვერ ვივლი

სწორ გზაზე არა, საერთოდაც ვერსად ვერ ვივლი ასეთი შიშით. უნდობლივი მცირე პაუზით — ჩემი თავისგან ვარ დროებით მე განდევნილი. შენ ნუ დაუცდი

იმას, თუ როდის მოგეცემა ძალა მამობის და როდის შეძლებ, რომ ნაბიჯი ჩემსკენ გადმოდგა, რადგან ფაქტია, რომ არცერთი შენ არ გამოგდის. ყველა გამოთქმა

დავიზეპირე. რაც წიგნში თუ სხვაგან წერია, იმის შესახებ, თუ რა არის მამაშვილობა და ვასკვინი, რომ ის დაუწერელ წესთა წესია. ხოლო ჭრილობა

ჯერ კიდევ ღიაად რომ არის და რომ ვერ იშუშებ და გამუდმებულ სიმთვრალეში ცდილობ ჩიკლა, რაც გულში ღრმად გაქვს და ვერასდროს ვერ გამოუშვებ. ახლა რამის თქმა

შენ რომც შეგეძლოს, რა უნდა თქვა, რა უნდა აქო?! გინდა იცხოვრო საკუთარი მხოლოდ თავისთვის უნდა იბრძოლო. ეძებო. ნახო. მაგრამ ამისთვის

ბიჭებმაც უბნის, რადგან მათვის იყავი უცხო და ყველაფერი უცხო იყო მაშინ შენთვისაც, შენმა ნასვლებმაც ამის შემდეგ იმატეს უფრო. ხოლო დღე ვისაც

რამეს აუხსნი, მოუყვები, ან სულაც უტყვი იქნება თქვენი დიალოგი, მაგრამ გაიგებს, გულში რაც გიდევს. ან წუხილი რაც კი გაქვს უხვი. ახლა გარიდებს

ყველა თავს. ამ დროს გგონია, რომ თავად შორდები ყველას და შენი იმედებიც უკვე ფუჭია, რადგან ცხოვრებამ ჩაგიარა. განმარტოვდები, უხერხულია,

რომ მთელი შენი არსებობა ასე განირო, ბოლო მოულო კარგ დღეებს და დღეებს ღიმილის, რა იცი, როგორ მოგნატროს ღიმილი ვინძლო. ყველა ტკივილის

გაქრობას რადგან ვერ ახერხებ, რადგან დაგლალა მარტი ტარებამ ამ ყველაფერის, რადგან იცლები, საკუთარ თავსაც უმეორებ, მუდამ, „დამდა ვარ.“ ხოლო შვილები

გაგისხენებენ როგორც უცხოს, ან კი საერთოდ მათი ცხოვრებაც ემსგავსება მუდამ კატორდას და არაფერი არ იქნება მათ სასიკეთოდ. უნდა როგორლაც

ფეხი აუწყო ახალ საწყისა. ყველა ეტაპზე გაუცხოების შიში ჩაკლა, შიში ვერაგი რათა გაუძლოს შენმა გულმა მერე ზედაპირს. მაგრამ ვერავინ

ვერ გცნობს. თავს კვლავაც აიძულებ განმარტოებას ისე უყურებ, გახსენება არ იგინდა, ხვდები. რადგან ვერაფერს ვერ უშველი ან ცხოვრებას.

და შეაკვდები.

*
ნავალ და ყველა გზა მთავრდება ნაბიჯის გადადგმას ვერ ვასწრებ როგორ მიეწყო ქე-თავებად ჩემი ცხოვრების ტირაჟი ჯერ იყო უნებლიერ ატირება გადაულებლად წვიმდა არავინ არაფერს გაატივის ვერდები და ვლიდი და მშლიდა როგორც უცხო სიტყვის მნიშვნელობა გაუგებარი ვარ. მწირავენ ყველაფერი არის მლიქვნელობა არავინ არაა წმინდანი!

*
ახლა დუმილი უფრო რთულია, მე ვერ ვინამე, რომ ვინც შენსავით მარტოსულია — გინამდებარებს.

გეტყვის, წამოდი, მოვიაროთ შემოგარენი ნამდგილი... ფლიდი... ახლა, როდესაც შენ მოგაგენი — დამშვეიდი.

გულში მექნება შენი მზერა სევდით აღსავსე,
როცა გტკიონდა,
გიჭირდა, მაგრამ შეება წამსვე
— არ მოდიონდა.

- ხელს თუ ჩამჭიდებ, მეხსომება მუდამ სინაზე,
შენი თითების.
- შენთან არასდროს არ ვიქნები ვინმეს ჯინაზე
- არ მწამს მითების!

ଅନୁରଦ୍ଧ

განუყოფელი ნაწილი ვარ ამ მინის. ამ ცის.
ოდეს მარტო ვარ
უმიზნოდ ვუმზერ გამუდმებით ლამის ქარაფებს,
ოი, რომ ისე გავეცლები ამ წუთისოფელს,
შენ აღარ მოხვალ
და ჩემს სასახლეს ვეღარავინ მოავარაყებს —
მინდვრის ყვავილით. ბოლოს ზეცას როდის ახედე?
დავალ ამ მთებზე, მივუყვები მუდამ ალმართებს,
და მინდა ამ მთის გრილი სიო შენს თმას არხევდეს,
ალარასოდეს გათენდეს ან სულ არ დალამდეს.
ვისესენებ: წვიმა, მატარებლის მომცრო სადგური,
მოგონებაა გამუდმებით, გულს რომ გამოხრავს,
და იყოს ჩემი ბოლო სიტყვა, როგორც დასტური,
მე წავედი და განგებორე, და სულ მახსოვხარ!

៩១

ରୀଗ୍ରାଜ୍ୟେ, ରନ୍ଧା କମାଯୁରନ୍ଦାଳୀ ନିର୍ଯ୍ୟଦେ କ୍ଷାଲାକ୍ଷି,
ଦିଲ୍ଲୀ ଗାଘିତ୍ୟପଦା, ବେଲାରାତ୍ରିନିତ ବେଲାର ଗାନ୍ଧାଗରଦେ,
ସାକ୍ଷୁତାର ଫୋଇରଶି ଶ୍ଵାବୋଜ୍ୟଦେବୀ, ରନ୍ଧାର୍ମିତ ଆରାକ୍ଷି,
ୟଦରାଲ୍ମ କାତ୍ରି, ତାତ୍ପର୍ମଦାଲ୍ମ, ଥି କାତ୍ତାନାଦ୍ରୀ.
ମିଠାଳ ଦେଖିବାରୀ ମନ୍ଦରିଲୀ ଏବଂ ନେଇ ନାହିଁଜୀବି,
ତାତ୍ପର୍ଯ୍ୟ ଆଶ୍ଵରାଙ୍ଗ କ୍ଷେତ୍ରରୀ କ୍ଷୁଦ୍ର, ମେ ରନ୍ଧା ଉପରୀଦେ,
ଅନ ହିକ୍କାର୍ଗେବା. ନାହିଁଜୀବ ଅଫାମ୍ବ ଫୃତକିଲାଦ ଏବଂ ମିଜାରିନି,
ତିତକ୍ଷେ କ୍ଷେତ୍ରରୀର ମନ୍ଦରାଲାଗପ୍ରେଭ୍ୟଲ ଦାନୀ ଉପରୀଦେ
ଚ୍ଛୁରଗଣ ଏବଂ ତ୍ରୁପ୍ତିକିଲ ଗୁଲନ୍ଦାଶୁଲି ସିରିମିତ ବିତାନୀ,
ନାତନିର କ୍ଷରିତ୍ତ ନାତନିରିବୀରେ ଦୁଃଖାନ୍ତ ଦ୍ୱାରୀକ୍ଷଦେ,
ରାତା ତ୍ରୁପ୍ତିକିଲ ମାନିଶ୍ଵରିନୀ, ଗାନ୍ଧିନିରିନୀ ଏରତବାନୀ
ମିଶି ଫୋଇରି ଏବଂ ରନ୍ଧାର୍ମିତ ମିନ୍ଦାଲୀନୀ, ଯେ ଦାନୀବଢ଼େବେ.
ମେହିର, ଗାତ୍ରାପ୍ରେବେ ଆର୍ଯ୍ୟଲୀ ନାହିଁଜୀବି ସାବଲୀନୀ
ଗଢ଼ାନ ଏବଂ ତାତ୍ପର୍ଯ୍ୟବାର ଦ୍ଵାରୁଥୀର୍ଥୁଲ ତ୍ରୁପ୍ତିକିଲ ମାଲାଗଦେବେ,
ରନ୍ଧାମିଲିନୀ ଗାମିକ୍ଷେଲାନୀ ଅଲାରାଙ୍ଗିନ ଅନ ମିଶିତକ୍ଷେତ୍ରୀ ଅନୀ,
ଏବଂ ଏକାନ୍ତ ଏକାନ୍ତ କିମିତ୍ତେଲାନୀ ଅଲାରାଙ୍ଗିନ ଅନ ମିଶିତକ୍ଷେତ୍ରୀ
ଅବଲା ଯେ ସାବଲୀନୀ ଉଚ୍ଚକ ଗାଥଦା, ମିନ୍ଦାଲୀନୀ ସାନ୍ତନିଲୀ
ଅରିନୀ ଅଫାଗିଲୀ, ମିନ୍ଦାଲୀନୀ ଫୋଇରିନୀ ରନ୍ଧା ତିମିନିଦା,
ମିଶିତକ୍ଷେତ୍ରୀ କି, ମିନ୍ଦାଲୀନୀ ଏରତି ରହିବା ଅମ କ୍ଷେତ୍ରାଦ ସନ୍ତନି
— ମିଶିନୀବେଲାନୀ ଏବଂ କ୍ଷେତ୍ରରୀବା ବେର ଅଶେନୀ.
ପ୍ରମୁଖାଶ ସାଜୁଦରନ୍ଦାଶ, ସାତକ୍ଷେମେଲା କି ତିତକ୍ଷେ ପ୍ରେଲାନୀ ଏକାନ୍ତ
ମିଶିତକ୍ଷେତ୍ରୀର ସିକ୍ତପ୍ରେବେଶ, ଲ୍ଲୁଗମାଶାଗିବି,

მთელ-მთელად ყლაპავს,
მერე კი ამბობს: „დროს ტკივილი არსად არ მიაქვს,
ნუ დაუჯერებ სხვის ლამაზად მოყოლილ ზღაპარს.
ამ ცხოვრებაში მხოლოდ თავის მოგზებეს თრევა,
თუ წაიქცევი, ადექტ და კვლავ სელა განაგრძე...“
მამაჩემი კი, ისეთივე არის და რჩება
უბრალო კაცი, თავმდებალი, ზ. კაპანაძე!

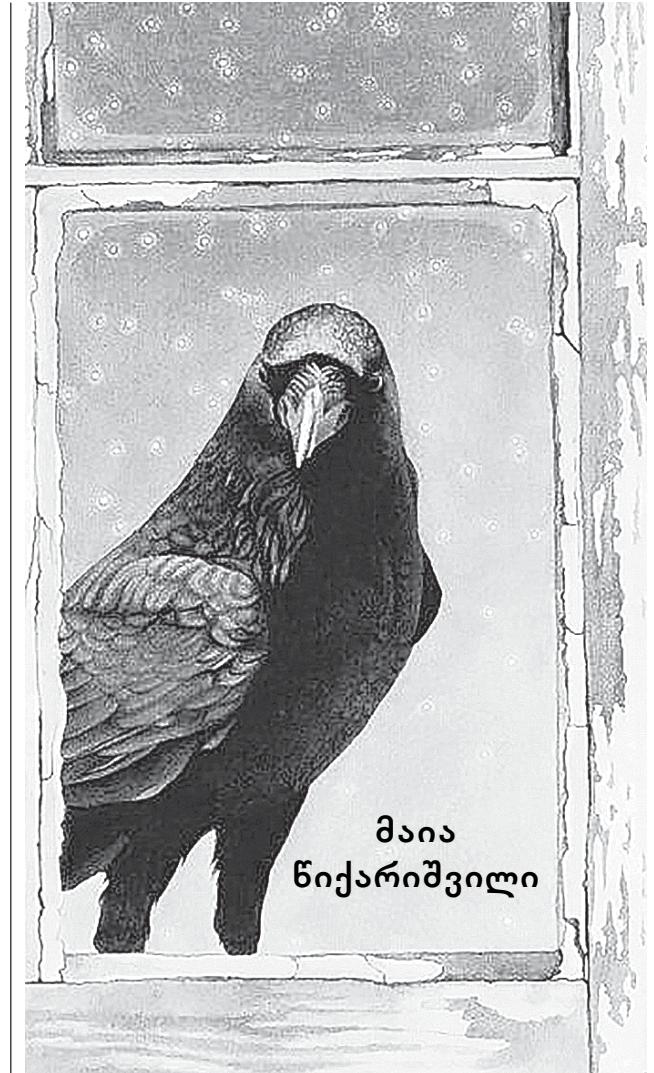
მე ველოდები ახლა განაჩენს,
დაინვა ჩემი სულის პორფირი,
რა მეთქმის მეტი, ჰოდა, დანარჩენს
მოვითომენ, შენგან უარყოფილი.
ამ ფარდის მიღმა ცხოვრობს ქალაქი,
და ფარდის შიგნით სიჩუმე სახლობს,
მასსოვს, სიჩუმეს თავი გავართვი,
როდესაც ჩემთან იყავი ახლოს.
ახლა კი ლამეს, ფიქრს რომ შემაბა,
ნელი ფარფატით ფანტავს მარაო,
საკიდზე ძეველი ირწევა კაბა,
არც რამე ხდება საამკაბაო.
არ ვიცი, იქნებ ამის ბრალია
ჩემს ფიქრში მდგმურად დამდგარი ნისლი
გულს არაფერი არ უხარია,
შენი ნაბიჯის ხმაც კი არ ისმის.
ფარდებს იქით კი მოსჩანს სინათლე
და გარიურაჟი ედება ქალაქს,
ვინ მითხრა უწინ მნარე სიმართლე?!
ვინ მომცემს ახლა სიცოცხლის ძალას?!
ყველა სარკმელში დანთებულია
გამოსასაყიდად თითო სანთელი,
აღიარება ბევრად რთულია,
საკუთარ თავთან ვიყოთ მართლები.
გახსოვს? იყავი როცა დაღლილი,
საყვედურობდი შენს ბედისწერას,
ნება რომ მომცენ, უმალ გავცვლიდი
ყველა ფერს...
უცვლელს ვიტოვებ მზერას.
ვერ გამოტელდება, რასაც აქამდე
ნაპარალები თუ გაუჩნდა ბზარი,
ნლები გავიდა, უნდა ვმალავდე,
რომ შენგან კვლავაც არ ისმის ზარი.
ხშირად ჩამესმის წარსულის ხმები,
ის არის ჩემი აწმყოს მხლებლი.

შენ უნდა გეცნე მოხრილი მხრებით,
შეგვესო სივრცე — შეუვსებელი.
მაგრამ აქამდე რაც გამივლია,
ჩანს, ახლა, როგორც წვიმაში წვეთი,
იცხოვრო სხვასთვის — რა ადვილია...
ვწერდი და ვძლიდი. ვძლიდი და ვწერდი.

*
დღეებს ვეჩვევი... ახლა თავიდან —
ვიშორებ ძველი ყოფის ნარჩენებს,
ცხოვრება თითქოს უკვე გავიდა,
ნეტავი ვინმე გადამარჩენდეს.
საკუთარ თავსაც სულ გავურბივარ,
მაგრამ თუ ვხედავ სადმე შემთხვევით,
ვხვდები (ამჯერად ვალდებული ვარ!),
რომ ველარასდროს ველარ შექვდებით.
ვიყავი შენი ღიმილების და ღამეების და
სიზმრის მკემსავი,
გულით ვერავინ გაგაცინებს და
ღიმილს ვერ მოგვრის ვინმე ჩემსავით.
ვერ მოიშორებ, სადაც იქნები,
მოგელანდება ჩემი ჩურჩული
და ეს იქნება, ამ ცხოვრებაში,
შენი სასახლეც, შენი ჯურლმულიც
არის ადგილი, სადაც ველიან
მიტოვებული ძაღლი და ქუჩა,
მივდივარ, როცა ფიქრი მხელა და
როცა ფიქრებს ბოლო არ უჩანს.
ეს დრო კი ისე სწრაფად გავიდა,
ნლებიც კი თითქოს წამებში მიქრის,
რომ მრჩება მხოლოდ ძაღლის ყმული,
მიტოვებული ქუჩა და ფიქრი.

*
დღეები, რომელიც ვიკმარე,
ძილში ბურუსივით ატანს,
მალე დასრულდება სიზმარი,
სიზმარი დიდხანს ვერ გასატანს...
წვიმამ ჩამორეცხა ფიქრები,
ქარმა აიყოლა სუნთქვა,
ისეთი ალარასდროს ვიქნები,
გული არ გადათქვამს — თუ თქვაა...
სახლამდე ძალიან შორია,
შორია სახლამდე, თითქოს...
და ისუც, რაც ასე სწორია,
სისწორის დამტკიცებას ითხოვს...
ნავალ და ნავილებ იმედებს,
უკან მოვიტოვებ განცდას:
რომ რასაც ცხოვრება იმეტებს,
ყოველთვის საჭიროებს ახსნას...
და თუ შემეძლება, ოდეს
სურვილს გაუურევდი ფიქრში, —
თვალებს არასოდეს ქონდეს
ამღვრევის საფრთხე და შიში...

*
ახლა,
ეს გზა,
უსასრულო,
აღარაფერს
რომ არ ერწყმის,
ცუდს შემამთხვევს
უსათუოდ,
ან ავს ამბავს,
რამეს,
შემყრის.
განილევა,
რაც კი არის
დარჩენილი
ჩემში
ნმინდა,
ვინმე
თუ მყავს
შემომწყრალი,
აღარ ვიბრძიო,
აღარ მინდა.
სხვას მოვდები
საცალფეხო
ბილიკებს
ან
მიუვალებს,
სხვა
რა უნდა
მოგახერხო?!
ჩემს დარდს
ვინღა
უმ ურნალიშა?!

მაია ნიქარიშვილი

* * *

ყვავი შემოეჩვია
სოფლის სახლის დახურულ ფანჯრებს,
ჩვენს ბავშვობას მოიპარავს ალბათ...

* * *

კიდევ ერთ ხეს შეუბერეს სული
შემოდგომის ცივმა ქარებმა,
კიდევ ერთი ღმერთი მოუკვდა სამყაროს...

* * *

რამდენიც უნდა იარო შორს
შენი საშობლოს მსუსავი მდელოებიდან,
ცვრიან ბალაზე გავლის უფლებას
მაინც შეაიწავა თოვაშეინ...

* * *

საქანელაა სიყვარული,
მხარზე დაფრენილმა ჰეპლამაც კი
შეიძლება დაგამძიოს
და ჩამოწყდე...

ეპიტაფია ციცინათელას სასაფლაოზ
ბალახების ნამით ვგრძნობდი სიკვდილს,
მაგრამ მაინც ვუცინობდი ღამეს...

* * *
შემოდგომაა...
უსახელო საფლავებივით
ღარი იტან ჩოუნ ლოლოძი

* * *

მკვდარ ჩიტს მარხავდნენ,
სიკვდილზე ტირილს სწავლობდნენ ბავშვები...

აღელდებიან კიბარისები,
შენს ჩრდილს რომ ვეღარ დაინახავენ,
მოხუცო მებაღევა...

როსტომ ჩხეიძე

ულმართობის პომადია

პოეტური სქემა მონოგრაფიის სტრუქტურად

დასასრული

პირველი პოემა კათოლიკური სალი-ტურგიო ტექსტის მრავალ მინიშნებას რომ შეიცავდა, და მათ შორის — რამდენიმე საკუთხმად ფსალტურის რემინისცემიას, მეოთხელს თავისითაც უნდა ეგრძნო და მკვლევარებსაც დაედასტურებინათ, რომ:

მიუხედავად რელიგიური თემატიკისა პოემა სრულად მოკლებულიყო რაიმე სახის დიდატიკას; თუმც ერთდროულად ნარმოდებოდა ლირიკულ აღსარებადაც და ზეარსის თემაზე პოეტურ მედიტაციადაც, კონცეპტუალურად არავითარ დამრიგებულ ტენდენციას რომ არ გულისხმობდა.

და თემურ კობახიძე დაგვიტევით და:

აქაც, ისევე, როგორც რელიგიასთან ასოცირებულ სხვა თხზულებებში ელიოტისა, აშკარად მოქმედებს პოეტის ერთერთი ფუძემდებლური დებულება, რაც „ღვთაებრივ კომედიასთან“ დაკავშირებით აქვს გამოთქმული.

თავის დიდ წინამორბედზე იტყოდა, მაგრამ ნებით თუ უნდებლიერ თავის პოეტურ მრწამსაც გაამჟღავნებდა:

— დანტეს, როგორც პოეტს, არც სწამდა და არც არა სწამდა თომისტური კოსმოგონია ან სულის თეორია. იგი უბრალოდ იყენებდა ერთსაც და შეორებსაც ... პოეზიის შესაქმნელად.

ხოლო „ოთხი კარტეტის“ შექმნისადა გამოქვეყნების ხანგრძლივ ისტორიას მკვლევარი საგნგებოდ უნდა დაკავირებოდა, რადგანაც ის, რაც ამ ისტორიაში ერთი შეხედვით გარეგნულ, შემთხვევით ან „ტექნიკურ“ წვრილმანად მოჩანდა, სინამდვილეში ღრმა შინაგან კანონზომიერებას გამოხატავდა და შექს ჰქონდა გვიანდელი ელიოტის მთელ შემოქმედებით პროცესს.

უჩვეულოდ გამოიყურებოდა, რომ:

ქმნილება, რომელიც განცვიფრებას იწვევდა ჩანაციფრის სიმწყიბრით, პოეტიკური, თემატური და საერთო კომიპიური მთლიანობით, არსებითად შედეგებოდა სხვადასხვა დროს შეთხზული ფრაგმენტებისაგან, ზოგჯერ — სხვა სათაურებით გამოქვეყნებული, დასრულებული ლექსებისაგან.

„ოთხი კარტეტში“ სრულად და ბოლომდე გამოვლენილყო ცალკეული, ხშირად არაერთგვაროვან ელემენტებით განარინი, ორგანული მთლიანობის შექმნის ელიოტისეული უნარი.

შევლევარი აქ იმდენად თემატურ ერთიანობას არ გულისხმობდა, რამდენადაც სწორედ პოეტიკურსა და კონცეპტუალურს, ან უფრო ჟართო გაგებით — ესთეტიკურ მთლიანობას.

„კარტეტების“ ციფრს: ოთხი — მკვლევარი უპირველესად დროის სიმბოლოს მიამსგავსებდა, ნელინადის დროთა ციკლურ, ნერისმაგვარ მონაცემების რომ აღნიშნავდა.

ამავდროულად „ოთხი“ სივრცესაც განასხიერებდა — ქეყნიერების ოთხ მხარეს, ხოლო რადგანაც სამყარო სფეროსებრია, ადვილი გახლდათ ამ ოთხი მხარის გრაფიკული წარმოდგენა, როგორც კიდევებრივ კომედიაში, არაერთ ასოციაციასთან და მათგან მნიშვნელოვნად განსხვავებულიყო.

„ოთხი კარტეტი“ ოთხთავის სქემასაც ხომ არ იმეორებდა?

უილამ ფოლენერის რომანი „ხმაური და მდვინვარება“ ხომ სწორედ ამ სქემას ეფუძნებოდა, სადაც პირველი სამი ნაწილი პირობითად სამ სახარებას შეესატყვისებოდა, მეოთხე კი — იონენს სახარების მსგავსად — მათგან მნიშვნელოვნად განსხვავებულიყო.

ერთი მხრივ გადაძახილი ტომას ელიოტისა წმიდა ათენისათან, მეორე მხრივ კი სამის სიმბოლიკასთან, როგორც ყოვლის მომცველი მეტაფორასთან და მათგან მნიშვნელობას, „ლვთა-ებრივ კომედიაში“, არაერთ ასოციაციას გამოიხმობდა მკვლევარის გონებაში იმის დასტურად, რომ:

რიცხვში, სივრცესა და დროში სამყაროს მოდელირების პირველსებები უნი-

ვერსალური გახლდათ ყველა დროისა თუ გერგარაფიული გარემონასთავის, სადაც კი იდეს მეტებულიყო ადამიანის სიმბოლური და ეგრძელებოდა.

და ეს აბსტრაქტული პირველსებები ყველა სამყაროს სიმბოლურ ხატს, მის მითოპეტიკულ მოდელს რომელი კომედია და დანერგებული ტომას ელიოტის „ოთხი კვარტეტიკულ“ ამ გლობალური მითოპეტიკური ტრადიციის განუყოფელ ნაწილს შეადგენდა.

და ამ ტრადიციის განუყოფლობის რწმენით უნდა დაგვირგვინებულიყო თემურ კომბაზის „ტრადიციის გლობალური მითოპეტიკური ტრადიციის განვითარების ლიტერატურული ესთეტიკა“ — რომლის კომპოზიციურ აღნაგობასაც ასე მოხდენილა და განსაზღვრავდა დანტე ალიგირისა და ტომას ელიოტის სილვა — გააზრებანი ჯოჯოხეთის, სალინებლისა და სამოთხისა, პოეტური სქემა ანალიტიკურ განსჯასაც რომ მოირგებდა და დინამიზმსა და სიმკვეთრესაც მიანიჭებდა.

„ნაცრისყრის იორბებათიდან“ ის პასაუნდა უნდა გამოერჩია მკვლევარს, საკვდილი ამქევენიური არსებობს დასასრულად კი არ, ზეარსთან ამძღვრების და ღმერითან ზიარების გზად რომ წარმოდგებოდა და მწარე მონანებითა და უსასობის განცდით სრულდებოდა სულის განმენდა, ხოლო უდაბნოში მიმოფანტული ძღლები ღვთისმშობლისადმი ლოცვას აღავლენდნენ.

და ეს ქება ანუ გამხმარი ძღლების სიმღერა თოთქმის თანაბრად უნდა შეხებოდა კდემამოსილ ქალბაზონსაც და ქალნულ მარიამსაც, კათოლიკური ლიტაზის იმიტაციის გზით მესხიერებასა და თავდავიწყების ვარდათან რომ იგივედებოდა.

და ვარდა იქცეოდა ბალდ ანუ მინიერ სამოთხედ, რაც კათოლიკურ ტრადიცია-ში განმენდის უკანასკნელ საფეხურს განასხიერებდა:

— ის ერთადერთი ვარდი ახლა ბალია, სადაც ყველა ტრფობა აღესრულება.

ესე იტყოდა ტომას ელიოტი.

ხოლო რაეიდა თავისი ქეშმარიტების გადმოსაცემად ღვთისმეტყველება ხშირად მიმართავს პარადოქსულ მეტყველებას, და ინგლისურ ლიტერატურაში ეს ხერხი არაერთობად და წარმატებითაც გამოიყენებოდა, რაც კარტეტის განვითარებით განვითარებდა:

— ის ერთადერთი ვარდი ახლა ბალია, სადაც ყველა ტრფობა აღესრულება.

ესე იტყოდა ტომას ელიოტი.

ხოლო რაეიდა თავისი ქეშმარიტების გადმოსაცემად ღვთისმეტყველება ხშირად მიმართავს პარადოქსულ მეტყველებას, და ინგლისურ ლიტერატურაში ეს ხერხი არაერთობად და წარმატებითაც გამოიყენებოდა, რაც კარტეტის განვითარებით განვითარებდა:

— ის ერთადერთი ვარდი ახლა ბალია, სადაც ყველა ტრფობა აღესრულება.

ესე იტყოდა ტომას ელიოტი.

თუ დაკარგული სიტყვა დაკარგულია, თუ დახარჯული სიტყვა დახარჯულია, თუ ჩუმი, უთქმელი სიტყვა უთქმელია, ჩუმია, მდუმარე უთქმელი სიტყვა, სიტყვა უხმო, უსიტყვო სიტყვა, სიტყვა, სიტყვა სამყაროში და სამყაროსთვის; და ნათელი იგი ბნელსა და გონებაზე...

— თუ დაკარგული სიტყვა დაკარგულია, თუ დახარჯული სიტყვა დახარჯულია, თუ ჩუმი, უთქმელი სიტყვა უთქმელია, ჩუმია, მდუმარე უთქმელი სიტყვა, სიტყვა, სიტყვა უხმო, უსიტყვო სიტყვა, სიტყვა, სიტყვა სამყაროში და სამყაროსთვის; და ნათელი იგი ბნელსა და გონებაზე...

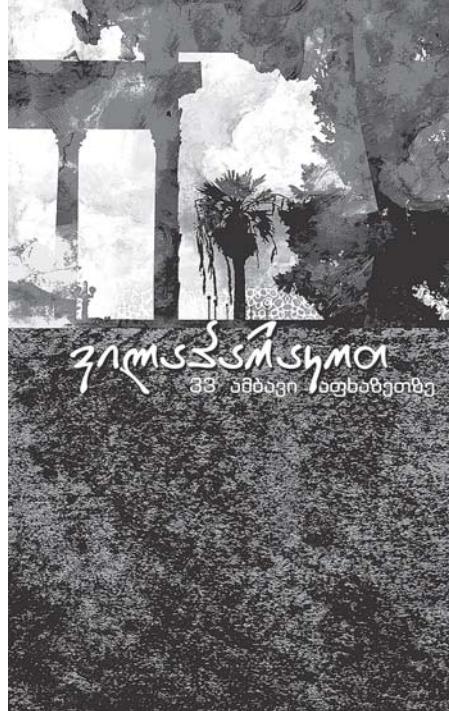
ესე იტყოდა ტომას ელიოტი.

თავისი დანტე ალიგირი სიტყვა დაკარგულია, ახალ უმსაც უდმერითობის კომედიის შესაქმნელად, კომედიისა, სადაც თუ მოეჭიდები, უთქმელი სიტყვას, უხმო, უსიტყვო სიტყვას სამყაროში და სამყაროსთვის; და ნათელი იგი ბნელსა და გონებაზე...

— ჯოჯოხეთში ჩასულ შემოქმედს „ღვთა-ეპრივი“ კომედიისა

თუ ამქევნიურ ჯოჯოხეთში მყოფ შემოქმედს „ღვთა-ეპრივი“ კომედიისა

თუ ამქევნიურ კომედიის „გამზირების ულმერთო კომედიისა“.

შვილო, იქნება, გაბრაზდე ჩემზე, კვლავ რომ გიგანტი ასეთ წიგნებს!

მაგრამ სხვა გამოსავალი, სხვა გზა არაა! სხვანაირად არ შემიძლია. კარგად იცი, რატომაც ვანიჭებ ასეთ ავტორებს უპირატესობას.

ახლა, უცებ, „ასე დაგინახე“: ზიხარ შენთვის, თბილად, გემრიელად მოკალათებული, გალავანებული (შინ (?)) — ინგლისის

ლა და არ ვიცოდი, სანამ დეიდაჩემბა —
ნუნუმ არ მომიყვა, აკაკი შანიძეგ პირველ
ლექციაზე სია რომ ამოკითხა, გვარს წინ
დაურთო — „ა“ — „ანი“ და მითხრა —
თქვენი გვარი აფხაზურია, რაც იმას ნიშ-
ნავს, რომ წარმოშობით აფხაზი ბრძანდე-
ბითო!

ჰო, ეს ნუნუ ბებომ მომიყვა, შენც მოგიყვევით თავის დროზე, ახლაც გახსენებ და ვიმეორებ, რომ, იქნებ, როგორმე რაღაც მშობლიური „მოეცხოს“ შენს გულსა და გონებას. თუკი ქართულ წიგნებსაც „შეაშველებ“, მაშინ არ დაგტოვებს ფიქრი საბოძლოზე.

ლი თაობა აქცია ბავშვობადაკარგულებად: „...და მივსვდი, რომ ბავშვ[ობა]დაკარგულ თაობას ვეკუთვნოდი, რომელსაც ბრძოლის წესები, სამხედრო ლიტერატურა და ომის სურათები თვალწინ გადაუქალეს; ტკივილიანი, სისხლიანი ანბანის გარშემონერილობით კი მთავავონეს: „შენ დაკარგული სამოთხიდან ხარო!“ — და იქვე გამარტავს ავტორი: „რადგან დაკარგული სამოთხის ძიებაში ვარ, როგორც მთხობელ-პერსონაჟი შევეცდები, ის გარემო აესახო, უკანასკნელად რომ დაგტოვე ერთიანალვლიანი შემოდგომის მიწურულს“... და

გაფიქრებს და ყურადღებით წაგაკითხებს დანარჩენ მოთხოვბებსაც, რომელთაც ეს კრებული აერთიანებს.

ყებთ, მაგრამ ძალიან ცდება, თუკი ასე ფიქრობს, რადგან ჩვენ ის ადამიანები ვართ, ვინც საკუთარ მამას დავეძებთ, ლამის დაბრმავებულნი, მაგრამ მაინც მამის მძებნელნი ვართ.

საინტერესოა წიგნის კომპიუტიციურად
აგების პრინციპი; ამაზეც აუცილებლად
უნდა გთიხრა ოროდე სიტყვა, ის, რომ კრე-
ბული იწყება ნაირა გელაშვილის რომა-
ნიდან — „პირველი ორი წელ და ყველა
სხვა“ — „გუნდა აკაბა“, ფრაგმენტით, სა-
გულისხმო დეტალია, რადგან სწორედ ამ
როშანიდან ამ ეპიზოდის ამორჩევით მოგ-

ოდესალაც, 2010 წელს, მნერალთა კავშირის მიერ გამოცემული ახალგაზრდა ავტორთა კრებული — „ალავერდობა“ — მომიტანე — ჩემი მეგობრებს მოთხოვნებია დაბეჭდილი და თუ დაგაინტერესებს, წაიკითხეო! აა, მაშინ იყო პირველად რომ გამოვარჩიო ირაკლი შამათავას მოთხოვნა — „წყევლა“, მაშინ რაღაც მეუცხაურა კიდევ (კ) მის სურათს რომ დავხედე, ასეომა პატარა ბიჭმა ასეთი ტეივილიან-ფიქრიანი მოთხოვნა რობა როგორ დაწერა, რა დარდი შეჰქიცია ასეთი-მეთქი? შეგვეთხე კიდევ, ხომ არ იცნობ-მეთქი?

მაგრამ რაკი ამ ქვეყნად ყველაფერს
თავის დრო და უამი აქვს — გამოხდა ხანი
და გავიცანი კიდეც ავტორი, ეს ის ავტორ-
ია, წერილის დასაწყისშივე რომ ვასხენება
— ირაკლი შამათავა უკვე წარმატებული
ახალგაზრდაა, დაუზოგავი შრომითა და
ძალისხმევით ცდილობს და ახერხებს კიდ-
ეც, დარჩეს მწერლად და... ამავე დროს,
წარმატებული იყოს საზოგადოებრივ ცხ-
ოვრებაშიც; ხანდახან, იცი, რა მგონია?
ირაკლიც, ისევე, როგორც ბევრი კარგი
მწერალი, ყოფილობა საშუალებას რომ აძ-
ლევდეს, ყველაფერს გადადებდა და მხო-
ლოდ მწერლობით იცხოვრებდა, მაგრამ,
საშუალოდ, ამსი მოხერხება ჩვენს რეა-
ლობაში (მგონი, დღეს, ჩვენში კი არადა,
არც არსად არაა ამისი საშუალება, მხოლ-
ოდ მწერლობით რომ ირჩინო თავი) შეუ-
ძლებელია თავის გატანაც კი, სხვა მხრივ,
არაფერზე რომ არ გქონდეს პრეტენზია.
ამიტომაც, ის დრო, მწერალი რომ „ხანდა-
ხან ჰპარავს“ საკუთარ ყოფა-ცხოვრებას,
გვიშიძლოს უკურნება.

თავაულებელი, ლამებების თენების შემ-
დეგ დაბადებული წიგნი შეიძლივითაა, ავ-
ტორს ხომ უყვარს და უყვარს და თუ მკითხ-
ველშიც იმავე გრძნობას ბადებს, ამას რა
ჯობს? ამ შემთხვევაში ჩვენს ავტორს ნამ-
დვილად გაუმართლა და... უდავოდ იპოვ-
ეს წიგნებმა მკითხველები; თუმცა ეს მკითხ-
ველი, აკი გითხარი, „შაპიტო წიგნების“
მოყვარული არაა, ამდენად, ნამდვილად
ლირებული წიგნის ყადრი რომ იცის, ისე-
თია. მოგეხსენება, რაოდენობა ხარისხს ხშ-
ირად (იქნება არც არასდროს) არ განსაზ-
ოვნაა.

მაგ ასე: ჯერ მოგწერ წიგნზე „გამშვები პუნქტი“ — გამომცემლობა „ინტელექტუალის“ მიერ 2019 წელსაა გამოცემული (რედაქტორი ნინო სალონძელაშვილი); ორგანიზაცია, ქართულად და აფხაზურად დაწერილი...

ჰო, აფხაზურად დაწერილი და არა აფხაზურ ენაზე თარგმნილი! ასე მიმაჩინია და ალბათ, არც ვცდები, რადგან... ტკივილი, რომელსაც ქართველი დაატარებს, შეუძლებელია აფხაზმა, თუ ის ნამდვილი აფხაზია, გულისგულში მაინც არ იგრძნოს, ძმის დაკარგვას თან რომ ახლავს; ამ მოთხოვნების მთავარი ღირსება ესაა; აქ მწერლური ფანტაზია მთავარი და გადამწყვეტი

ნარმოუდგენელია, ის, რასაც გირყვება
ირაკლი შამათავა, დოკუმენტალიზმით არ
იყოს აღძეჭდილი; მაგალითის სთვის ვთქვა-
ათ, თუნდაც, მოთხრობა — „ჩემი სახელია
ჰიროშიმა“. აქ, ეს კონტექსტი, არც დაბომ-
ბილი იაპონიის გახსენებაა უადგილო, არც
გასაკირი, რადგან მოთხრობის სათქმელი
ზუსტად შეესაბამება ავტორის ტკივილს.
„ბავშვობა რომ დაკარგო, ოდესმე ხომ უნ-
და გქონდეს იგი. მე კი არც ბავშვობა მინა-
ხავს და არც სათამაშოები“ — ამას იაპონე-
ლი თუ ამბობს, რატომ არ შეიძლება, იგივე
გაიმეოროს ქართველმა, თუნდაც აზხაზმა
(ახლა უკვე, სამწუხაროდ, უკრაინელმა),
რომლის ბავშვობა ომბა შეინირა და მთე-

A black and white photograph capturing a scenic coastal landscape. In the foreground, a paved road curves along the left side of a dense grove of tall, thin cypress trees. To the right of the road, a cluster of buildings, possibly a hotel or residential complex, is nestled among more trees. The middle ground shows a wide, sandy beach stretching towards the horizon. The background features a steep, densely forested hillside that rises from the coastline. The sky above is overcast with soft, horizontal clouds.

აქ შევწყვეტ ციტირებას, არ მინდა, ზედმი-ნევნით აღწვრილებით გიმბო, ანუ, რო-გორც შენ იტყვი, „დავასპოლერონ“, ასე რომ, ჯობს, თვითონ წაკითხო და აღმოა-ჩინო ის, რაც ასეთი მნიშვნელოვანია ავტო-რისტვის და მერე — მკითხველმა უნდა აღ-მოაჩინოს ეს მთავარი სათქმელი. ამ მო-თხრობაში — „დაკარგული საპოთხის ძიე-ბაში“ ერთი უმნიშვნელოვანეს ეპიზოდია, რომელიც სიმბოლურად აღნერს ქართვე-ლთა და ამოკიდებულებას სამყაროსადმი და ესაა — მშობლიური ენა, ქართული დამ-ნერლობა! უნდა ნახო, როგორ ასწავლის მოთხრობის მთავარი პერსონაჟი პატარა ბიჭუნას ქართული ასოების ცნობას; ეს კა-იზოდი, ერთი წაკითხვით, თითქოს, კონ-სტანტინე გამასახურდიას ულ ალუზიას ინ-ვევს, მაგრამ... აქ, ბუნებრივია, მაინც სხვა კონტექსტია: არსებითი განსხვავება ისაა, რომ კითხულობ ტექსტს, ნინადადებიდან წინადადებაზე „გადადიხიან“ და... ქართუ-ლი ანბანი, როგორც მებრძოლი ჯარისკა-ცები, ისე ჩამნერივდებიან შენს თვალწინ, რაც განსაკუთრებულ დატვირთვას იძენს და გამორჩეულადაც ემოციურია, ამ ეპი-ზოდის ერთგვარი ფინალიც სიმბოლურ-იც, რადგან სწორედ ამისთვის ისჯება პა-ტარა, მას რუსი ჰკლავს!

କ୍ରିତିକାଙ୍କ ପରିମାଣରେ ଏହା ଅଧିକାରୀଙ୍କ ପରିମାଣରେ ନିର୍ଭବ କରିଛି।

မိန်ဒာ၊ ကြိုလွှာ ဤရတ ဘာရေးမြောင်းဆာင် မိုးပါ-
်ဖြစ်ပွဲရှုရှုနည်းပါး— သူ အကျင့် စိတ်ခိုင်းပါ ဖြစ်-
နိုင်လော်ပါ။ (ရှား များ စာလောင် မိုးပြုသူ၏ အာ)

იდეისა და კონცეფციის ავტორი ირაკლია
და ისიც ყიცი, თუ რამდენი იშრომა ამ კრე-
ბულის შედეგნისას, როგორი რუდუნებით
არჩევდა დასაბეჭდად თითოეულ ტექსტსა
როგორი პრინციპული იყო, ამდენად მიგი-
ჩნებ ავტორად!

კრებულში შეტანილ ავტორთაგან ბევ-
რის სახელი და გვარი თუ გეცნობა, იქნება
ზოგიერთი არც კი გაგევონოს, მაგრამ აინ-
შემთხვევაში ეს მეორეხარისხოვანია
ირაკლი შამათავა არ გამოედევნა მოღურ-
თუ „საჭირო“ ავტორებს. ამოარჩია ყველა
ის ავტორი, რომელიც, მისი აზრით, საუ-
კეთესოთა შორის საუკეთესოა. ისე, რომ
იცოდე, რამდენჯერ გადავდე გვერდით ეს
კრებული კითხვისას, რადგან წუთით მაინც
ამომესუნთქა და ყელში გაჩრილი ბურთი
ცრემლით მომელბო და ისე გამეგრძელე-
ბინა კოჩხა

მოდი, ბარემ, ყველა ავტორს ჩამოვთვლი: ნაირა გელაშვილის, გურამ ოდიშარიას, ირაკლი სამსონაძის, ვახტანგ კომახიძის, თამრი ფხავაძის, ბექა ქურთულის, ნინო გუგეშაშვილის, დათო ქარდავას, ირაკლი კაკაბაძის, კობა ცხაკაიას, ირაკლი ლომიურის, ნინო სადლობელაშვილის, მიხო მოსულიშვილის, ილია ჭანტურიას, მანანა მენაბდის, გელა ჩქვანევას, დათო ტურაშვილის, კოტე ჯანდიერის, მარინა ელბაქიძის, რეზო თაბუკაშვილის, თეონა დოლენჯაშვილის, შორენა ლებანიძის, ბესო პაპასქუას, ნანა აკობიძის, ლადო კილასონიას, მანანა დუმბაძის, ანდრო ბუაჩიძის, მარიანა ნანობაშვილის, ბესო ხვედელიძის, თეა თოფურიას, ირმა მალაციძის, ბესო სოლომონაშვილის, მაკა მიქელაძის მოთხორბებია დაბეჭდილი.

ତିତରେସୁଲ୍ଲଟ୍ଟେ ନାମଦଙ୍ଗିଲାଡ ଏହା ଏହା ଓ କେବଳ
ଶେଖରୀରଙ୍ଗେବୀ, ଆଠରିପାରା ଆଜ୍ଞେବୀ, ଅବଳା ତିତରେ
ସୁଲ୍ଲଟ୍ଟେ ତୁ ଧାରିନ୍ଦ୍ର ନେରା, ମାମିନ୍... ଅଲ୍ଲାତା
ତାବାସିର ଫୁଲରଙ୍ଗେବୀ ଏରି ମେଘନ୍ତା, ଏରି ନି-
ତ୍ରେନ୍ନେତ୍ରିତାତ୍ତ୍ଵ ଶେଖିଲୋଇ, ମଙ୍ଗନ୍ଦେରି ଗରନ୍ଦେଲୋ
ନେରିଲୋ, ଆସ ରନ୍ଧି, କେତୋଲି ନିନ୍ଦେବେ ଏହା ପ୍ରେଲା
ମନତଥରନ୍ଦା ଗୁଲ୍ଲଦାଶମିତ ନୀଳାକିନ୍ତେ, ନୀଳାକି-
ନ୍ତେ ଏହା ଗାଇଗ୍ରେ, ରାତ ଆସେ କାରଗାଦ ବିଚିତ୍ର ଉପା-
କ୍ଷେ, ମାଗରାମ... ଶେନ୍ଦି ତାବା ମଥୋଲିନ୍ଦ ପୁରୁରମ-
କ୍ଷରିତ, ଏହିକିମ୍ବା ଗୁଲ୍ଲଦାଶରେ କିନ୍ତୁ ଲୋକବ୍ସ ଏହିକି-
ବାର ନିନ୍ଦାରମାତ୍ରାବୀଶାବ୍ଦ ଏହା ମନତଥରନ୍ଦବେବୀ, ଏହିନ୍ଦେବୀ,
ବିନିନ୍ଦେବୀ ବାନ୍ଦାବନ୍ଦ ବିନିନ୍ଦେବୀ ଏହିକିମ୍ବାବୀ, ରନ୍ଧି...
ଏ ପ୍ରେଲାତ୍ମକରି ବିନିନ୍ଦେବୀରେ ଏହିକିମ୍ବାବୀ, ରନ୍ଧି-
ମେଲ୍ଲଶାବ୍ଦ ଏହିକିମ୍ବାବୀ ଗାଢାରମ୍ଭିତ, ଏହାକିମ୍ବାବୀ

ვაგონებს კრებულის შემდგენელი, თუ რო-
გორ იმზარებოდა ერთობა ქართველთა და
აფხაზთა შორის, არადა, ასე არ უნდა მოვტ-
(პირობისავით არა) ჩვენ და არც... ისინი!

କୁ ଶେଷଗୀରଣ୍ଡୀ, ଅରାଟ୍ରେରସ ମର୍ମନ୍ତରଣ୍ଡୀ ଅମ ମନୋତ୍ଥରଣ୍ଡୀଖ୍ୟ ଗାନ୍ଧିଚାଲ୍ୟକ୍ଷେପିତ, ମାଗରାମ, ଆ, ବ୍ୟେଦାଶ, ନାମଦଳୀଙ୍କ ସ୍ଵାମୀଙ୍କ ଏବଂ ମାନ୍ଦିନ୍ଦ୍ର ବାବୁ-
ଶ୍ରୀନାରା ଗେଲାମହିଲାଙ୍କର ରନ୍ଧାନୀ ଏବଂ ଅଗ୍ରନ୍ଧ ଦରମାତ୍ର, ରନ୍ଧାମାତ୍ର ମାମାଙ୍କ ଦ୍ୱାରାକ୍ଷେପିବା ଏବଂ ବିଶ୍ଵାସିତ ନାଫରନ ଦ୍ୱାରାକିନ୍ଦିକାମ ମନୋତ୍ଥରଣ୍ଡୀ „ମାମିଲା ମାନ୍ଦିନ୍ଦ୍ରକ୍ଷେପଣୀ“ ବାବୁଶ୍ରୀନାରା, ଗାମିନାକ୍ଷଣିଲାଙ୍କିଲା ଏବଂ
ପ୍ରମାଦା ଏବଂ... ଉନ୍ଦରା ଗିତକରା, ରନ୍ଧା ଅନ୍ଦରନ୍ଧା ଦ୍ୱାରା
କିନ୍ଦିଲା ଅଥ ମନୋତ୍ଥରଣ୍ଡୀଙ୍କ ମତାବାରି କେରସନ୍ଧାନ୍ତିର
ଗାମିନ୍ଦ୍ରକ୍ଷେପଣିଲାଙ୍କ ସିମିଦିନାଲୁଜିର ସାବ୍ଦୀ ଏମ
ଅଧାମିନୀଲା, ରନ୍ଧାମାତ୍ର ଉତ୍ତାଲୀ ଏହିକ୍ଷେପିବା,
ରନ୍ଧା ଦ୍ୱାରାକ୍ଷେପଣିଲାଙ୍କ ବନ୍ଦିଦିଗିଲ ସାମନ୍ଦରିଲାଙ୍କ
— ଶ୍ରୀପିଠୀର ସାବ୍ଦୀକ୍ଷେପଣିଲାଙ୍କ; ତୁମିତ୍ରା, ବିତ୍ତିତ୍ରା,
ରନ୍ଧାମାତ୍ର ଅଥ ମନୋତ୍ଥରଣ୍ଡୀଙ୍କ ନାରୀକିନ୍ତବାରୀ, ମେତ୍ରିପ୍ରା
— ମନୋତ୍ଥରଣ୍ଡୀ ଏବଂ ଅନ୍ତମିନ୍ଦ୍ରକ୍ଷେପଣିଲାଙ୍କ ବିନ୍ଦୁ

— მოდი, ასე ერთიანი ინტელექტუალაც ზე ვინ-
ფიქრებთ დადგინდა... შეიძლება, მნერალი ამ უსი-
ნათლოს სახე-საგამი კი დედე უფრო დიდ
სიმბოლოს გულისხმობებს და ამაზე
თანხმობს; მართხვის კონცეპტი

„უსინათლო თავისი გრძელი ლაბადი-
თა და ჯოხით ყველგან იყო, ყველგან შეიძ-
ლებოდა მისთვის მოგეკრა თვალი — ქუ-
ჩებში, პლანტაციების ტევრში, პლაჟზე,
ზღვაში გასულ მეთევზეთა ნავებზე, მე-
ბრძოლთა გარნიზონებსა თუ გახვრეტილი
ყუთებივით დაცარიელებულ სახლებში.
არავინ იცოდა, ის აფხაზი იყო თუ ქართვე-
ლი, სომები თუ ბერძენი, თურქი თუ რუსი,
მხოლოდ ერთი რამ იცოდნენ: უსინათლო
ექებდა მამას, მოხუც მამას, რომელიც სახ-
ლიდან გავიდა და ალარ დაბრუნდა.“

ଦ୍ୱାରା ପ୍ରକାଶିତ ଏହାଙ୍କ ପରିମାଣରେ ଉପରେ ଥିଲା.
ଏହା ଅନ୍ତର୍ଭାବରେ ପରିମାଣରେ ଉପରେ ଥିଲା.
ଏହା ଅନ୍ତର୍ଭାବରେ ପରିମାଣରେ ଉପରେ ଥିଲା.
ଏହା ଅନ୍ତର୍ଭାବରେ ପରିମାଣରେ ଉପରେ ଥିଲା.

P.S.
ჩემო შვილო, რა დაგვემართა მაინც,
რამ დაგვაპრმავა ასე ქართველები და აფ-
ხაზები?!.

მთავრობის

სოსო მეშველიანი

„მწერი ქარვაში“ — ასე ჰქვია სოსო მეშველიანის ახალ პოეტურ კრებულს, მის მექვეშე წიგნს, რომელიც ცოტა ხნის წინ დაიბეჭდა და რომლის გამომცემელიც „წოდარ დუმბაძის გამომცემლობა და ლიტერატურული სააგენტოა“.

დიდი ხნის წინ სულ ახალგაზრდა დაადგა გზას ესპანეთისაკენ, გადადიოდა ქალაქიდან ქალაქში, მასარიდან მხარეში, აკვირდებოდა ირგვლივ ყველაფერს, მუშაობდა ფიზიკურად, გონებაში კა თხზავდა ლექსებს და ამ შრომისა და ემოციის, განცდებისა და შთაბეჭდილებების, მონატრებისა და პატარ-პატარა სისხრულების შეზავებით იძალებოდა მისი პოეზია და პროზაული ჩანაწერები. წელი წელს მისდევდა, ეკრანის ურანული პერიაული ერთმანეთს ენაცვლებოდა, პარალელურად კი თბილისის სტამბები სოსოს ახალ-ახალ კრებულებს ბეჭდავდნენ. ასე გამოიცა „ლამესასნაული“, „მიულაპარ“, „ქუბარებ“, „ალპურ ყავილები“, „ARBOLES ALTOS“. ზოგჯერ ისე გამოიდიოდა მისი წიგნები, თბილისის კი არ იყო თვითონ...

ინტერვიუ ახალი კრებულის „მწერი ქარვაში“ წარდგენის წინა დღეს არის ჩანერილი. დიდი ხანია, სოსო მეშველიანი „ლიტერატურული გაზეთის“ რესპონდენტი არ ყოფილა.

— რამდენი წელია, რაც ესპანეთში ხარ?

— 22 წლის წინ წავედი. თავიდან 4 წელი ვერ ჩამოვდიოდი, მას მერე კი, რაც საბუთები მოვალესრიგე, მუდმივ წასახლა-წამოსვლაში ვარ.

— ამ ხნის განმავლობაში სულ ერთ ქალაქში ცხოვრობ თუ სამუშაოს მიხედვით იცვლი ქალაქებს?

— ერთი საცხოვრებელი ადგილიდან მეორეზე გადასვლა სამუშაოს გამოც მიხდება და კიდევ იმტომ, რომ მე თვითონ მინდა ხოლმე გარემოს გამოცვლა. მუდმივად ერთ ადგილზე ყოფნა ვერ წარმომიდგენია. ხალხიც მძეზრდება, ყოველდღე ერთი და იმავე სახის ყურება ძნელია და ამიტომ ხშირად გადავდივარ ქალაქიდან ქალაქში, მხარიდან მხარეში. ახლა, ბოლოს, ანდორაში ვიყავი, თითქმის ერთი წელი წირნები, ესპანეთისა და საფრანგეთის შორის მდებარე ამ ჯუჯა ქალაქ-სახელმწიფოში ვამუშავე, მიუხედავად იმისა, რომ იქ წინა სამუშავებოთ შედარებით უფრო სტაბილური საქმეც იყო და მომწონდა კიდევც იქაურობა, მანიც დავტოვე ანდორა, მირჩენია, ახლა სხვავან ვცადო, გარემო გამოვიცვლო, რუტინა ყველაზე საშინელია ალბათ მწერლისთვის — დილა-სალამოს ერთსა და იმავე გზას რომებ გადიხარ, მიღიხარ-მოგიხარ. რა ვიცი, მძმება. ამიტომ სად არ მიმუშავია — მოვიარე ასტურია, გალიცია, კალტაბრია... ანდორამდე ბასკეთში ვიყავი, ბილბაოში ვცხოვრობდი, უდრიოდ ბარსელონაში, შემდეგ ვიტორიაში ვმუშავობდი... რა ვიცი, მთელი ესპანეთი გადავსერებ.

— მშობლიურივით იცნობ ალბათ მის ყოველ კუთხეს.

— კი, თან ესპანეთი ისედაც მაინტერესებს.

— როგორია ესპანეთი შენს ალქმაში, რა ქეყანაა — ხასიათი, ადამიანებით, ქალაქებით და სოფლებით... ყველაფრით.

— ბევრი დამთხვევაა, იცი? ბაგვიცინი ვიყავი ამ ქეყანით გატაცებული, მას მერე, რაც სერვანტესი წავიკითხე, ოცნებად მქონდა გადაჭეცული ესპანეთის წახვა. სანამ იქ წავიდოდი, რუსეთში ვიმუშავეთავისად ცხადად ალბათ ხედები, რა და მან ვიყავი ამ ქეყანით გადაჭეცული ესპანეთში ვიყავი და დავდრინებული ესპანეთში. ისე ავიდე უკან დასაბრუნებელი ბილეთი და წამოვედი. ეს ყველასთვის წარმოუდგენლად სულელური საქციელი იყო, ჩემთვის — არა. რამდენიმე ხანი საშმობლოში დავრჩი, ძირითადად, სოფელში ვიყავი, დავმშვიდი, გავნიავდი, გამინათდა დაბურული, მოშხამული ცხობიერება და დავბრუნდი ესპანეთში. უკან სრულიად განსხვავებულ გარემოში წავედო. ისე აეწყო ყველაფერი, საბუთიც მალე ავიდე, სრულად თავისუფალი გავრინი, არანინი დაბაზულობა ალარ მქონი, თავისუფალად შემერლო წასვლა-ნამოსვლა, მას მერე 15 წელი გავიდე და მეც ვარ ასე მიმოსვლაში თუ როგორც არის. საკუთარ ქეყანაში ბევრი იმედგაცრუების მიუხედავად, დღემდე არც კი მიფიქრია აჯახთან ერთად ესპანეთში საცხოვრებლად გადასვლა. როცა ასე საათივით ანციპილ, დიდებულ ქეყანაში მიუხედავად მასაც სუნდა გარიდენი, დეპოსიტის და სამოვედი. რომ ესპანეთში წასული თავ-დაბირელად რუსეთში ბევრად როტულ პირობებში აღმოვჩნდი.

— სამუშაო პირობებს გულისხმობა?

— სამუშაოსაც, საცხოვრებელ პირობებსაც... დაულაგებელი, უსაბუთო, პოლიციას უნდა გარიდებოდი, დეპორტაციისგან რომ დაგეცვა თავი. არადა, როგორია

ბი — ჩვენნაირები არიან, რალაცნაირები. განსაკუთრებით სოფლებში. მაგალითად, ესპანელ ცოლ-ქმარს შორის რაც უნდა კონფლიტი იყოს, ამ უბრალოდ, ნაკინკლავება, როგორც ხდება ხოლმე იჯახებში, მანც არ ავინყდებათ ერთმანეთს უთხრან — „გეთაყვა“, „შემოგვეცდე“ — თავაზიანობას არასდროს კარგავენ, გალიციაში კი მსგავს ვერაფერს ნახავთ. მახსოვეს, ერთი მთის ძებნაში სოფელს მივადექით და სახლიდან კაცი გამოვიდა, ასაკიან ხალხს განსაკუთრებით ვამსგავსებ ქართველებს... გამოვიდა კაცი დალვრემილი სახით, მერე მისი მეულლე გამოგვეგება, ისიც ქართველი ვეგონებოდა. ამ დროს ქმარი ეუბნება: „ქალო, წადი, კაცები ვლაპარაკობთ, შენს საქმეს მიხედე“. ისე მემობლიურა უცებ...

“
თბილისსაც
30
მივაჩვით
”

ჩემი პორზაული კრებულის ერთ-ერთ ნოველშიც დავწერე ამ ხასიათებსა და ფიზიკურ მსგავსებაზე, ხაშიშესულ ხალხზე. ერთი ისე მივამსაგავს ბაბუჩების ძმას, ალიოშას, რომ უნდღლიერ კინალამ წამოვიყვირე.

— ამდენი წელი გავიდა და ახლა უცხობობა ალბათ აღარ გრძნობა, არა?

— იქაურობა უკვე მშობლიური იყოთაა. მართალი გითხრა, მე თბილისაც ვერ მიიგენი ვერანაირად ვერ მივერწიო. თბილისელებისან ზოგჯერ მეუხერხებულება კიდეც ამის თქმა. დედაბიშის ზურგზე ერთადერთი ადგილია ჩემი სოფელი სვანეთში, სადაც სრულიად თავისუფლად ვგრძნობ თავს, შეზღუდული ადამიანი ისედაც არ ვარ, მაგრამ ჩემ სოფელში რომ ვლაბლობ, სხვაგან არასად... და წარმომიდგინებული იქაც კი, ჩემს ნანარში, დრო რომ გადის, მომენატრება ხოლმე ესპანეთი, ნეტა ბილბაოში აღმოჩნდა ბერების მიმდევითაც სამი წლით ადგილზე ხანერილი ემიგრანტებისთვის ესპანერი საბუთის აღება იყო შესაძლებელი, მანიც ვერ გავერად ვერ მივერწიო. თბილისელებისან ზოგჯერ მეუხერხებულება კიდეც ამიდების თქმა დედაბიშის შილურ გერმანიული, თავისებური რაღაც განსაზღვრავდება. იმ დედაბიში რეალისტური შემომარცხად და შესაბამისად, შენი ლექსებიც, შენი ხმა ამ ლექსებში, ხომ ასეა?

— ხშირად მეგითხებან ხოლმე, პირველი კრებული მეორისგან რით განსხვავდებან და ცხადია, განსხვავდება, მეუხერი რამდენიმე იცვლება. იცვლება ადამიანიც და ლექსებიც. როგორ შეიძლება, ადამიანი არ შეეცვალა ჯერ ანდებიდან და მერე ამ ომს? ქვა ხომ არა ხარ?! ჯერ ლოკაციის დროს, როგორ ასურდულ სიტუაციაში აღმოჩნდა ბერების აღმოვედინების წარმოუდგენლად სულელური საქციელი იყო, ჩემთვის — არა. რამდენიმე ხანი საშმობლოში დავრჩი, ძირითადად, სოფელში ვიყავი, დავმშვიდი, გავნიავდი, გამინათდა დაბურული, მოშხამული ცხობიერება და დავბრუნდი ესპანეთში. უკან სრულიად განსხვავებულ გარემოში წავედო. ისე აეწყო ყველაფერი, საბუთიც მალე ავიდე, სრულად თავისუფალი გავრინი, არანინი დაბაზულობა ალარ მქონი ბილბაოში იმ ქუჩაზე და დავმშვიდი, მას მერე 15 წელი გავიდე და მეც ვარ ასე მიმოსვლაში თუ როგორც არის. საკუთარ ქეყანაში ბევრი იმედგაცრუების მიუხედავად, დღემდე არც კი მიფიქრია აჯახთან ერთად ესპანეთში საცხოვრებლად გადასვლა. როცა ასე საათივით ანციპილ, დიდებულ ქეყანაში მიუხედავად მასაც სუნდა გამოვედინების წარმოუდგენლად სულელური საქციელი იყო, ჩემთვის — არა. რამდენიმე ხანი საშმობლოში დავრჩი, ძირითადად, სოფელში ვიყავი, დავმშვიდი, გავნიავდი, გამინათდა დაბურული, მოშხამული ცხობიერება და დავბრუნდი ესპანეთში. უკან სრულიად განსხვავებულ გარემოში წავედო. ისე აეწყო ყველაფერი, საბუთიც მალე ავიდე, სრულად თავისუფალი გავრინი, არანინი დაბაზულობა ალარ მქონი ბილბაოში იმ ქუჩაზე და დავმშვიდი, მას მერე 15 წელი გავიდე და მეც ვარ ასე მიმოსვლაში თუ როგორც არის. საკუთარ ქეყანაში ბევრი იმედგაცრუების მიუხედავად, დღემდე არც კი მიფიქრია აჯახთან ერთად ესპანეთში საცხოვრებლად გადასვლა. როცა ასე საათივით ანციპილ, დიდებულ ქეყანაში მიუხედავად მასაც სუნდა გამოვედინების წარმოუდგენლად სულელური საქციელი იყო, ჩემთვის — არა. რამდენიმე ხანი საშმობლოში დავრჩი

დასასრული

მონასტერში ათი ბერი ცხოვრობდა, შუაბანდში სახელოსნო გაემართათ. მორიგეობით, კვირაში ერთხელ, საჭმელს ამზადებდნენ, რეცხავდნენ, გვიდნენ, დაარჩენი ცხრა, ყოველდღიური საზრუნავისგან გათავისუფლებული, ხატებს წერდა. ქრისტეს ზედმეტად ლოკებლაულაჟას ხატავდნენ, წმინდანებს — მეტისმეტად მოსუქებულებს და ეარგად ჩატამულებს, რადგან მათი დამხატვნიც კარგად ცხოვრობდნენ, საოსტიგნოები სურასათით ჰქონდათ საცვე, პალიტრა — წითელი სალეავით, გულები კი — სიშვილით. მნინდა საცანეში ასეუზა ფიცრად, წითელ სალებავდ და კეთილდღეობა გადაცემულიყო.

ძალიან კარგად მოწყობილი მოჩერენა ამ მონასტერში ცხოვრება, ეს წმინდა მთა არ იყო. მოულოდნელად იგრძნო, რომ ბედნიერება სატანის ხაფანგია, შეეშინდა. ერჩინა, შენუხებულიყო, მოშიებოდა, აღმართს შესდგომიდა, ქვებზე მუხლებით ეხოხა, ღმერთი ეპოვა. წმინდა მთა ხომ ამას ნიშნავს.

— ჰიდა, წამოვედი, — დაასრულა მოყოლა მღვდელმა იანაროსმა, — იოსაფეოსთა მონესრიგებული საცნიდან წამოვედი, ოცივე მონასტერი მოვიარე, რათა ყველაზე ასკეტური მენახა და იქ მეღვანა...
— მერე, მამა? — ეკითხებოდნენ.

ის კი ტუჩებს იკვნეტდა და დუმდებოდა. კარგა ხანს ხმას არ იღებდა და შემდეგ გადარეული ხმით ჩუმად ინყებდა გალობას: უფალო, მცველი ხარ ჩემი პირისა...

მაგრამ ერთ დღესაც მოთმინებამ უღალატა. მონასტრიდან ორი ბერი ეწვია. ისინი თავისი სენაკში მიიღო. მათ საკმევლის, ნივრისა და მძალე ზეთის სუნ უდიოდა. მამა იანაროსმა პარის გასამინდად ფანჯარა გამოაღო. ჩუმად იყო, მაგრამ ბერებს ლაპარაკი ეწადა. ერთი ლოკანით ერთა, ლიპანი ეშმაკი ბერი იყო, ხუჭუჭა წერი ჰქონდა. მეორეს, სახედამუნუკებულ და თხელნევრა ახალგაზრდას სატანური გამოხედვა ჰქონდა, ჩლიფინებდა. ბებერმა ხელები მუცელზე დაიკრიფა და მეცაცრი ხმით დაიწყო, თითქოს ჩემისამა:

— გავიგე, წმინდა მთაზე ყოფილხარ, მღვდელი იანაროს. რატომ მატოვე წმინდა მარტომბა, ქეცენიერებას რატომ დაუბრუნდი? შემიძლა, გვითხო?

მღვდელმა იანაროსმა თვალებიდნ ნაპერნკლები ყარ.

— წმინდა მარტომბა? — ჰეითხა და მუშტები შეცრა, — წმინდა მარტომბა? რა უნდა გამეტეთბინა, ხომ ვერ მეტყვი, უწმინდესო? დღევანდელი მონასტრები მამალი ფუტკრების სკებს დამსაცავსებია, იქ თაფლი აღარ მზადდება. ეს არის ასკეტიზმი? ეს არის ქრისტიანობა? ეს სურდა ქრისტეს არა! დღეს ლოცვა საქმეს ჰქვია. დღეს ასკეტიზმი ნიშნავს: ადამიანებთან იცხოვრო, ადამიანებთან ერთად იბრძოლო და ყოველდღე, ყოველდღე და არა მხოლოდ დიდ პარასკევეს, ქრისტესთან ერთად გოლგოთაზე ახვიდე და ჯვარს ეცვა.

გაჩუქრება უნდობა, მაგრამ პირი უკვე მოეხსნა, გული გადაქაშალა, ორ ხერს ყურადღებით ათვალიერებდა, თავი გაიქინა:

— ადამიანებისგან შორს, მარტომდარტო, უთაგბოლო ცხოვრება არა, არ მინდოდა. მრცხებინოდა. მრცხებინოდა, მამებო, მაპატიეთ. არ მინდა, გზის პირას მიგდებული ქვა ვიყო, სასარგებლო, შენობაში ჩამებულ ქვად ყოფნა მნადა.

— რომელ შენობაში? არ მესმის, — დაიჩილითინა მუცელუკანმა ბერმა.

— რომელ შენობაში? საბერძნეთში, ქრისტიანობაში — აპა, რა ვიცი — როგორ გითხრა? ერთ დიდ შენობაში, ღმერთში.

— ეს ამპარტავებაა, — უთხრა ბერმა და ხელები მუცელიდნ ჩამოიდო.

— ამას, — შეედავა მღვდელი იანაროსი, — ამას, წმინდა მამაო, ქრისტეს კვალზე სიარული ჰქვია. ქრისტე ორმოც დღეზე მეტხანს არ დარჩენილა უდაბნოში, შემდეგ მარტომბის მნერვერვალიდან ჩამოვიდა, ეტკინა, მოშივდა, ადამიანებს შეებრძოლა, ჯვარს ეცვა. მაშ, რა არის ქეშმარიტი ქრის-

ტიანის ვალი? ვთქვი და კვლავაც ვიმეორებ: დედმინაზე ქრისტეს კვალზე სიარული.

— მაშ, ჩეგნ რადა? — კვლავ დაიჩილი ფინა ახალგაზრდამ.

თუმცა, მღვდელმა იანაროსმა მისი სიტყვები ვერ გაიგონა, ალი მოსდებოდა.

— ბევრი უნამუშობა ვნახე, ბევრი გაიძვერობა, ბევრი სიცრულე ერშიცა და ბერშიც, ველარ ვუძლებ! ზოგჯერ შეგცოდე, ღმერთო! ჩემი სული ანთებულ ჩირალდა და მონასტერში სამასი ბერი ცხოვრობდა. თითოეულ ბერს სამი ეტლი ჰქონდა და სამი ცხე-

ლო თუ არა, თავადაც ვერ მიხვდა, ისე მოჰყვა მკრეხელობას. რატომ? რადგან სამყაროში, ცდუნების სამეფოში, იძყოფება.

— ადექი, წაგიდეთ! — დაინივლა ახალგაზრდამა, მონასტრის გალავანი მაღალია, ცდუნება ვერ გადმოვა.

მღვდელმა იანაროსმა გადაიხარხა, პატარა კელია შეზანზარდა.

— ჰეი, დიდი რამეც ეგაა, წმინდა მამებიც, ველარ ვუძლებ! ზოგჯერ შეგცოდე, ღმერთო! ჩემი სული არ არის. ერთხელ ერთ მონასტერში სამასი ბერი ცხოვრობდა. თითოეულ ბერს სამი ეტლი ჰქონდა და სამი ცხე-

არის, უბედურებო, ცდუნება, რომელმაც ქრისტეს სახე მიიღო და შემოვიდა. ვთქვი და ვმეორებ: ქეშმარიტი ქრისტე ადამიანებთან ერთად დააბიჯებს და იბრძოს, ჯვარს ეცმის და მკვდრეთით ალდგება.

— ადექი, წაგიდეთ! — კვლავ დაიღრინა მოხუცმა და მთელი ძალა მოიკრიბა, რომ მუცელი ნამორები და ნამომდგარიყო.

ახალგაზრდამ მოსახმარებლად მიირბინა. მღვდელ იანაროს მიუბრუნდა.

— მგონი, გვაგინებ, მამაო, — უთხრა გაბოროტებულმა, — სწორად მითხრა მეუფები, ეკლესიის მემბოხე ხარ, საკუთარ ალას აფრილავებ.

— დიაბ, ჩემს საკუთარ ალაშს, — მიუგო მღვდელმა იანაროსმა და თვალებიდან ნაპერნკლები ყარი, — ამ ალამზე კი იცით, ვინ არის გამოხატული, წმინდა მამაო?

— ვინ, მეაბოხევე?

— ქრისტე მათრახით. ეს უთხარი მეუფებეს, ეს უთხარი შენი მონასტრის იღუმენს, ეს უთხარი სამყაროს ყველა მეუფებესა და იღუმენს. ბებინიერი მეზავრობა, წმინდა მამები! — უთხრა მათ და კარი გაულო, აღარ იციოდა...

მღვდელ იანაროსს დიდი სიხარულით ახსენდებოდა — ერთ დილას როგორ აიგრა გუდა-ნაბადი და ყველასგან ფარულად ნამოვიდა წმინდა მთიდან. მზე ისე ანთებდა, როგორც ლეთის ხელიდან გამოსვლის პირველ დღეს. დათოვლილი, ალიონის შუქში მთლიანად შევარდისფერებული წმინდა და მწვერვალი ილიმოდა. თითქოს მამა-ღმერთი ქვემოთ დაპურებდა და ულიმოდა, მინაზე ეს ჭიანჭელა როგორ იბერტყავა და ფეხებიდან წმინდა მთის მტკერს და მურტებასა და დანამასტატებს შემორის აჩქარებული მიბიჯებდა. ერთი ხანის მღვდელმა იანაროსმა იგრძნო, გავარავებულ შებლზე თავისუფლების გრილი სიოროგორ ელამუნებოდა და დიდმა სიხარულია აიგრანა, თუმცა იმ დღის ბადალი სიხარული არასოდეს განუცდია, ასეთივე სიხარულს უნდა გრძნობდეს ჯირკიც გაზაფხულის დადგომისას. „დღეს დავიბადე, დღეს დავიბადე...“ მღეროდა მურტებას და დანამასტატებიც ამხედრებული, ერთხელაც არ შებრუნებულა მონასტრისეკენ, როგორიც გზის მოსახვეში თვალს ეფარებოდა.

სოფელ-სოფელ, მთა-მთა დაუყავა ამ კლდეს და კასტელოში დაფუძნდა. თავიდან ადგილი ვერ იტევდა, ვიწრო და ხშელი იყო, ისრიბობოდა, ცოტაოდენ ფეხიერი მინის, აყვავებული ნუშის, ადამიანის მოლიმარი სახის, მორაკრავე წყაროს ნახვა ენატრებოდა. მაგრამ ნელ-ნელა, დროსთან ერთად, ეს ქებიც შეიყვარა, ეს ადამიანებიც შეებრალა. ისინიც მისი ძმები იყვნენ, მათ სახეებზე ადამიანურ ტკივილსა და შიშის ხედავდა. ჰოდა, მისი სული ამ ხრიოკ კლდეებს ჩატარდა და ფეხი გაიდგა.

კასტელოსებულებივით მოერგო მღვდელი იანაროსმა უდაბნობა და დიდმა სიხარულია აიგრანა, თუმცა იმ დღის ბადალი სიხარული არასოდეს ბერების და გვერდებზე დაირტყებს ხელები, — ისევ მერებელობ, მამა იანაროს!

— ქრისტესი! ქრისტესი! — დაიღრინა მღვდელმა იანაროსმა და მუშტი მაგიდას დაპერა, — ქრისტესი, რადაც ის აქციეთ, ბერებო. გამოვერაა, უქნარა, ღლომუცელა! გვინიათ, რომ ქრისტეს და მის კვალს მისდევთ. ძალან მოსახერხებელია თევენთვის: გაიძევერებისთვის, უქნარებისთვის, ლორმუცელებისთვის. მაგრამ ქრისტე არ შებრუნებულ ქვად ყოფნა მნადა.

— აქ ვიბრძოლებ. “

ანასობაში ღმერთობა საბერძნების თავზე ბედის ბორბალი დაატრიალა და ძ